ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

Τιμὴ συνδρομῆς ἐτησίας καὶ προπληρωτέας: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρ. 3 διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φρ. χρ. 10. — Τιμὴ φύλλου: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρ. 0,20 διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φρ. χρ. 0,20.

Διὰ καταχωρήσεις ἀγγελιῶν ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι κτλ. γίνονται ἰδιαίτεραι συμφωνίαι. — Γραφεῖον: ὁδὸς Νομισματοκοπείου ἀριθ. 7 παρὰ τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας.

1895. Ἐν Ἀθήναις, 19 Μαρτίου. Ἀριθ. 12.

ΙΩΣΗΦ ΔΟΥΡΜ

Ὅτε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος οἱ ἐκ τῶν σεισμῶν γεννηθέντες φόβοι ἀφορμὴν παρέσχον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ μεριμνήσῃ συντονώτερον περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ ἄλλων συμφορῶν πολλὰ ἤδη παθόντων ἀρχαίων μνημείων τῶν Ἀθηνῶν, ἡ πρόσκλησις διαπρεποῦς τινος ἀρχιτέκτονος ἀρχαιολόγου ἐκ τῆς σοφῆς Ἑσπερίας πρὸς γνωμοδότησιν περὶ τῶν ληπτέων μέτρων ἐθεωρήθη ὡς τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἐπιβαλλόμενον ἡμῖν καθῆκον. Ἐπρόκειτο ὄχι μόνον ἡμεῖς νὰ βεβαιωθῶμεν περὶ τοῦ ἀρίστου τρόπου τῆς διασώσεως τῶν ἀνεκτιμήτων τῆς ἀρχαιότητος κειμηλίων, ὧν ἡ φύλαξις εἰς ἡμᾶς εἶνε ἀνατεθειμένη ὑπὸ σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἀλλὰ καὶ τοὺς ξένους πάντας νὰ πείσωμεν ὅτι τῶν ἀρίστων αὐτῶν ἀνδρῶν τὰς γνώμας δὲν ἠμελήσαμεν ἐν τοιαύτῃ ἀνάγκῃ νὰ ζητήσωμεν. Ἡ ἐκλογὴ ἔπεσε τότε ἐπὶ τὸν εἰδημονέστατον αὐτῶν, τὸν ἐκ μεγάλων συγγραφικῶν ἔργων καὶ πολλῶν ἰδίως μελετῶν περὶ τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως γνωστότατον Γερμανὸν σοφόν, τὸν κ. Ἰωσὴφ Δούρμ, οὗ τὴν εἰκόνα ἐνταῦθα ἡ *Εἰκ. Ἑστία* παρέχει. Ὁ διαπρεπὴς ἀνὴρ ἦλθε πρὸ μηνῶν εἰς Ἀθήνας, πρὸ ὀλίγων δὲ ἡμερῶν, συμπληρώσας τὰς ἐπὶ τόπου μελέτας καὶ προτείνας τὰ βέλτιστα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα. Ἔργον ἡμῶν εἶνε τώρα νὰ φανῶμεν δραστήριοι καὶ ἀκριβεῖς ἐκτελεσταὶ τῶν χρηστῶν αὐτοῦ ὑποθηκῶν. Καὶ τὸ ἔργον τοῦτο εὐτυχῶς δὲν εἶνε ἀδύνατον οὐδὲ δυσεκτέλεστον.

Κατάπτωσις καὶ ἀνεπανόρθωτος φθορὰ δὲν ἀπειλεῖ οὐδὲν τῶν ἐν Ἀθήναις μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, ὧν τὰ πλεῖστα ἢ οὐδεμιᾶς ἢ ἐλαχίστης ἐπισκευῆς σήμερον

Ἰωσὴφ Δούρμ

χρήζουσιν ἵνα παραδοθῶσιν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς οὕτως ἀκέραια, ὡς παρελάβομεν ἡμεῖς αὐτὰ μετὰ τὰς ἀξιοθρηνήτους καὶ ἀνεπανορθώτους καταστροφὰς ἃς ὑπὸ τῶν συμφορῶν τῶν δύο τελευταίων μόλις αἰώνων ὑπέστησαν. Ἀλλὰ κίνδυνος οὐχὶ μικρὸς ἀπειλεῖ τὸ καλλιπρεπέστατον αὐτῶν, τὸν μέγαν Παρθενῶνα, ἂν δὲν ληφθῇ τάχιστα ἡ προσήκουσα περὶ αὐτοῦ πρόνοια. Ἀχνίζον ἔτι ἐκ καταστροφῆς προσφάτου σχεδὸν τὸ ἱερὸν ἐρείπιον, ὅπερ εἴκοσιν αἰῶνες ἀκήρατον διεφύλαξαν καὶ μία μόνη στιγμὴ ἀπαισία κατὰ τὴν τελευταίαν ἑσπερινὴν ὥραν τῆς 26 Σεπτεμβρίου τοῦ 1687 εἰς τὴν νῦν αὐτοῦ θλιβερὰν κατάστασιν μετέβαλε, φαίνεται ἱκανὸν ν' ἀντιστῇ ἀκόμη ἐπὶ αἰῶνας εἰς τοῦ χρόνου τὴν πανδαμάτειραν δύναμιν. Οὔτε δὲ οἱ τελευταῖοι σεισμοὶ σπουδαίως αὐτὸ ἔβλαψαν, οὔτε δεινὰ ἄλλα τοιαῦτα τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι δύνανται ν' ἀπειλήσωσι. Τῶν παλαιῶν ὅμως ἀνηκέστων συμφορῶν τὰ ἴχνη δὲν παρέμειναν μόνον εἰς τοὺς ἀμόρφους ἐπὶ τῆς γῆς κατακειμένους αὐτοῦ ὄγκους καὶ παρὰ τὴν ἐσωτερικὴν γυμνότητα καὶ καταστροφήν, ἀλλὰ καὶ εἰς φθορὰς ἄλλας πολὺ μὲν μικροτέρας καὶ ἀφανεστέρας, οὐχ ἧσσον ὅμως οἰκτράς. Εἶνε πληγαὶ αὗται εἰς τὸ δεινῶς ἠκρωτηριασμένον, ἀλλ' ἀκαταβλητον ἔτι σῶμα τοῦ ζῶντος τῆς ἀρχαιότητος μάρτυρος, αἵτινες ἄφευκτον τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν ἂν δὲν θεραπευθῶσι νῦν ριζικῶς καὶ ἐπουλωθῶσι διὰ παντός.

Φθοραὶ τοῦ ὑλικοῦ, ὧν πρώτη αἰτία εἶνε αὐτὴ ἡ ἐπάρατος ἔκρηξις τῆς βόμβας τῶν Βενετῶν, φθοραὶ αἵτινες δὲν εἶνε παλαιότεραι τῆς πολιορκίας τοῦ 1827, ἀξιοδάκρυτοι βλάβαι ἃς ἡ συστηματικὴ καὶ βαρβαρος σύλησις τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ τοῦ Σκώ-

του εὐπατρίδου κατὰ τὸ 1801—1803 εἰς τὰ ἀνέπαφα μέχρι τότε διατηρηθέντα τμήματα τοῦ ναοῦ ἐπέφερε, φθορὰ ἄλλαι ἀς καθ' ἡμέραν ἀπαρατηρήτως προξενοῦσιν εἰς τὰ ἄπαλὰ ἐκεῖνα μάρμαρα τὰ ἄνωθεν κατερχόμενα καὶ εἰς ὅλους αὐτῶν τοὺς πόρους εἰσδύοντα ὕδατα—τοιαῦται φθορὰι εἶνε αἵτινες ἐν μέρει μόνον κατ' αὐτὸ τὸ παρὸν ἴσως, ἀσφαλῶς ὅμως ἐν τῷ μέλλοντι καταστροφὰς ἐσαεὶ πλέον ἀνεπανορθώτους δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν. Ἐν παντελῶς ἀποσυντεθειμένον καὶ ἄμεσον κατάπτωσιν ἀπειλοῦν ἐπιστύλιον ἐν τῷ ὀπισθοδόμῳ, ἐπίκρανα καὶ τοῦ θριγκοῦ ἄλλα μέρη διερρωγότα, ἢ μετακεκινημένα ἢ εἰς ἐπιβλαβεστάτας τῆς ἀτμοσφαίρας ἐπιδράσεις ἐκτεθειμένα, δάπεδον ὑπερδισχιλίων τετραγωνικῶν μέτρων ὑποκείμενον εἰς διαρκῆ πλήμμυραν τῶν ἐκ τῶν βροχῶν ἀφθόνων ὑδάτων, ἀπαιτοῦσι σήμερον ταχεῖαν τὴν ἐκ τῆς τέχνης ἐπικουρίαν. Διακόσιαι χιλιάδες φράγκων ἀρκοῦσι πρὸς τὴν ὑπολογισθεῖσαν δαπάνην. Ἀλλ' αὕτη θὰ κατανεμηθῇ εἰς τὴν προσεχῆ πενταετίαν ἢ ἑπταετίαν, ἑκατοντακισχίλιαι δὲ μόνον δραχμαὶ ἤθελον ἀρκέσει ἐπὶ τοῦ παρόντος πρὸς πάντα τὰ ἐπείγοντα, σωτήρια ἔργα.

Ἀλλ' οὐχὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν ἁπλῶς καὶ στερεώσιν τῶν ἐπισφαλῶν μερῶν τοῦ Παρθενῶνος ἀπέβλεψαν αἱ μελέται καὶ προτάσεις τοῦ ἐπιφανοῦς ἀρχιτέκτονος. Τὸ ὄνειρον τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἐρειπωμένων ἀρχαίων μνημείων δι' ἀναστηλώσεως τοῦ σωζομένου ἔτι, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους νῦν κατακειμένου καὶ εἰς φθορὰν βεβαίαν παραδεδομένου ἀργαίου ὑλικοῦ τοῦ Παρθενῶνος καὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐν τῇ ζωηρᾷ αὐτοῦ φαντασίᾳ λαμβάνει σάρκα καὶ αἷμα καὶ παρίσταται ῥᾳδίως πραγματοποιήσιμον. Ὑποδείγματα ἀρρήτου κάλλους τῆς τοιαύτης ἐργασίας πρόκεινται ἡμῖν τοῦτο μὲν ὁ μικρὸς ναὸς τῆς ἀπτέρου Ἀθηνᾶς Νίκης, ὅστις ἐκ τῶν συμπεφυρμένων ἐρειπίων ὀθωμανικοῦ προμαχῶνος ἀναστηθείς, θαυμασίως ἀνεράνη πάλιν ἐπὶ τῆς παλαιᾶς αὐτοῦ θέσεως κατὰ τὸ 1835, τοῦτο δὲ ἡ καλλιπρεπής, πρώην δὲ ἀδιάγνωστος σχεδὸν οὖσα στοὰ τῶν Καρυατίδων καὶ ἡ βορεία τοῦ Ἐρεχθείου πύλη καὶ αὐτὰ τὰ προπύλαια. Καὶ κατὰ ταῦτα πρὸ μικροῦ ἐμελετήθη καὶ ἐσχεδιάσθη ἡ ἀναστήλωσις τῶν κιόνων τοῦ Παρθενῶνος, ἡ διασκευὴ περιλάμπρων τμημάτων τοῦ Ἐρεχθείου καὶ ἡ ἀποκατάστασις εἰς αὐτὴν τὴν παλαιὰν αὐτοῦ μορφὴν τοῦ σώου καὶ ἀκεραίου Θησείου.

Εἶνε ἆθλον δόξης γνησίως ἑλληνικῆς, ὅπερ ὁ ἀγωνοθετῶν ξένος προβάλλει εἰς τὴν φιλοπατρίαν τῶν μεγαλοψύχων τῆς Ἑλλάδος τέκνων. Εἴθε ταχέως νὰ παρουσιασθῇ ὁ νικήσων ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ

12 Μαρτίου

Τὰ ἐμάθατε λοιπόν. Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Ρετσινείου Διαγωνίσματος ἀπεφάσισε—τοὐλάχιστον καθὼς ἐγράφη εἰς τὰς ἐφημερίδας, —νὰ μὴ βραβευθῇ κανὲν ἀπὸ τὰ ὑποβληθέντα δράματα, ἀλλὰ νὰ παραστα-θοῦν καὶ τὰ τέσσαρα, τὰ διαφιλονεικοῦντα τὸ γέρας, ἀπὸ τῆς νεοτεύκτου πειραϊκῆς σκηνῆς, διὰ νὰ ἴδωμεν κατόπι ποῖον ἐκ τῶν τεσσάρων αὐτῶν θὰ ἐστέφετο διὰ τῆς κοινῆς ἐπιδοκιμασίας.

«Νὰ μία ὡραία ἰδέα!» θἀνέκραξαν ὅσοι ἀνέγνωσαν τὴν εἴδησιν. Τῷ ὄντι, ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ πρᾶγμα φαίνεται ὡς νὰ ὑπηγορεύθη ἀπὸ τὴν εὐτυχεστέραν τῶν ἐμπνεύσεων. Ἡ σκηνὴ καὶ μόνη ἡ σκηνὴ εἶνε ἡ λυδία λίθος ἑνὸς δραματικοῦ ἔργου· ὁ δὲ κόσμος, τὸ πολὺ δημόσιον, τὸ ὁποῖον ὁμοῦ λαμβανόμενον ἀποτελεῖ ἕνα ἔξυπνον, χρηστὸν καὶ εὐσυνείδητον ἄνθρωπον, θὰ κρίνῃ πολὺ ἀσφαλέστερον καὶ πολὺ δικαιότερον ἀπὸ δύο-τρεῖς κριτὰς λογιωτάτους,—λέγει ὁ κόσμος,—μὲ τὰς συμπαθείας των, μὲ τὰς προλήψεις των, μὲ τὰς αἰσθητικάς των, μὲ τὰς ἐπιψυλάξεις των καί... μὲ τὰς ὑποψηφιότητάς των. Ἔπειτα τὸ θέαμα τῆς πρωτοφανοῦς αὐτῆς δραματικῆς πάλης, τὸ ὑπενθυμίζον ἡμέρας δόξης ἀρχαίας, θὰ ἦτο ἐξόχως ἐνδιαφέρον καὶ μεγαλοπρεπές, μόνον δὲ αὐτὸ θὰ ἐδύνατο νὰ καταστήσῃ τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου Θεάτρου τοῦ Πειραιῶς σταθμὸν ἀληθοῦς ἀναγεννήσεως τῆς τέχνης, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ παρέβλεπεν ἡ νεοελληνικὴ ἱστορία.

Οὕτω τοὐλάχιστον ἐχαιρετίσθη ἅμα τῇ πρώτῃ διαδόσει τὸ μέγα θεατρικὸν νέον καὶ ὑπ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ἀνεγράψαμεν καὶ ἡμεῖς τὰς ἐνθουσιώδεις κρίσεις τῆς πειραϊκῆς «Προνοίας» ἐπιψυλαχθέντες μόνον νὰ ἐκφράσωμεν κατόπι τὰς ἰδικάς μας. Ὅτι τὰ σχόλιά μας σήμερον δὲν θὰ εὐχαριστήσουν τοὺς ὑπέχοντας τὴν εὐθύνην τῆς καινοτομίας, δὲν ἀμφιβάλλομεν· ἀλλ' ὅ τι εὐχόμεθα ὁλοψύχως εἶνε νὰ συντείνουν αἱ ὀλίγαι παρατηρήσεις μας εἰς τὴν ψύχρανσιν τοῦ ζήλου τῶν καινοτόμων καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν σχεδίου, τὸ ὁποῖον, μόλις ἀποτριβῇ ἡ πρώτη ἀπατηλὴ στιλβηδών, προκύπτει ὡς ἓν τῶν τερατωδεστέρων, ἐξ ὅσων ὡρίμασεν ὁ θερμὸς ἥλιος τῆς Ἑλλάδος.

Ἔλθετε εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος τοῦ ζητήματος—δηλαδὴ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς εὐτυχοῦς ἰδέας, —καὶ ἐξετάσατε οἱονδήποτε σημεῖον αὐτοῦ. Παντοῦ θὰ προσκόψετε, ἐκτὸς ἂν ἡ πεῖρά σας εἶνε τόσον ὀλίγη, ὥστε νὰ μὴ διακρίνετε ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε παρόντα. Ἐγὼ τοὐλάχιστον πολὺ θὰ ἐπεθύμουν νὰ εὑρίσκετο κάποιος νὰ μ' ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀπορίας: Ἂν ἡ ἀνωνυμία εἰς ἕνα διαγωνισμὸν εἶνε ἐπιβεβλημένη τοὐλάχιστον τυπικῶς, ποῖος ἐκτὸς τῶν συγγραφέων θὰ διδάξῃ εἰς τοὺς ἠθοποιοὺς τὰ δράματα, ὥστε νὰ παρασταθῶσι μὲ τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὸν Διαγωνισμὸν ἀκρίβειαν; Καὶ μία ἄλλη ἐρώτησις ἀκόμη: Τὸ δρᾶμα, τὸ ὁποῖον θἀδικηθῇ ἀπὸ τὴν παράστασιν, — περίπτωσις πολὺ συχνή, — κατὰ τίνα τρόπον θὰ δικαιωθῇ ἀπὸ τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον μόνον ἀπὸ τὴν παράστασιν αὐτὴν θὰ κρίνῃ;

Καὶ ὅμως αὐτὸ εἶνε τὸ ὀλιγώτερον. Μία καλὴ θέλησις, μία εὐσυνείδητος, πεφωτισμένη ἐργασία, καὶ ἡ δυςκολία θὰ ἐξομαλύνετο. Τὸ ζήτημα εἶνε ἄλλο Εἶνε εἰς κατάστασιν τὸ δημόσιον νὰ κρίνῃ ἓν δρᾶμα; Εἰμπορεῖ ὁ κόσμος, ὁ ὁποῖος κατὰ πλειοψηφίαν θὰ γεμίσῃ τὸ θέατρον τὰς ἑσπέρας τοῦ ἀγῶνος, νὰ ἐννοήσῃ καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ,—ὅπως θὰ τὸ ἔκαμνεν ὁ κ. Ροΐδης π. χ.—τὴν ἀξίαν ἑνὸς δράματος λεπτοῦ, ἑνὸς δράματος τεχνικοῦ, ἑνὸς φιλολογικοῦ ἔργου τέλος πάντων, ἡ βράδευσις τοῦ ὁποίου θὰ ἐδύνατο νὰ προξενήσῃ τιμὴν εἰς πᾶσαν ἐπιτροπήν, καὶ εἰς πᾶν θέατρον; Πολὺ ἀμφιβάλλομεν. Ἀπεναντίας γνωρίζομεν ὅτι ἡ ἐποχὴ τῆς Ἀντιγόνης, κατὰ τὴν ὁποίαν πᾶς θεατὴς ἀθηναῖος—ἢ καὶ πειραιεύς,—ἦτο καὶ ἑλλανοδίκης, παρῆλθεν ἀνεπιστρεπτεὶ καὶ θεωρεῖται θαῦμα μοναδικὸν ἐν τῷ κόσμῳ· ὄχι δὲ μόνον δὲν θἀναστήσουν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην χίλιοι ρετσίνειοι διαγωνισμοί, ἀλλ' ἐξ ἐναντίου θὰ καταδειχθῇ ἐξ αὐτῶν ἡ ἄπειρος μεταξὺ τῶν δύο ἐποχῶν διαφορά, ἀνακηρυσσομένου πανδήμως ὡς ἀρίστου τοῦ ἀχρειεστάτου ἴσως καὶ τερατωδεστάτου τῶν ὑπὸ δοκιμασίαν δραμάτων.

Ἐννοεῖται ὅτι τὴν ἀπειρίαν καὶ τὴν ἀκαλαισθησίαν τοῦ κοινοῦ θὰ ὑποβοηθήσουν σπουδαῖος τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα θὰ μετέλθουν, ἕκαστος ὑπὲρ τοῦ ἰδίου ἔργου καὶ κατὰ τῶν ἄλλων, οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι, οἱ ποιηταί. Εἶνε δὲ παρατηρημένον καὶ ἀποδεδειγμένον ὅτι ἐκεῖνοι ἀκριβῶς διαθέτουν τὰ περισσότερα μέσα καὶ ἔχουν τοὺς περισσοτέρους φανατικοὺς φίλους καὶ εἶνε ἱκανοὶ νὰ σχηματίσουν ἀκροατήριον ἐκ τῶν προτέρων εὐμενές, καὶ νὰ ραδιουργήσουν, καὶ νὰ συκοφαντίσουν, καὶ νὰ πιέσουν, καὶ νὰ καταπτίξουν, καὶ νὰπειλήσουν, ὅσοι ὀλιγωτέραν ἔχουν τὴν ποιητικὴν ἀξίαν καὶ γεννοῦν τὰ χειρότερα ἔργα. Ποιητὴς ἀληθινός, ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς τέχνης του, ἔχει πάντοτε ἀρκετὴν ἀξιοπρέπειαν ὥστε νὰ μὴ καταψύγῃ εἰς τοιαῦτα ἀνάξια μέσα, καὶ ἂν λάβῃ μέρος εἰς τὸν διαγωνισμόν, θἀφήσῃ τὸ ἔργον του ἀνυπεράσπιστον καὶ μόνον. Κατὰ συνέπειαν ἡ περιφανὴς ἥττα θὰ εἶνε ὁ κλῆρος ὁ ἀναπόφευκτος παντὸς ποιητοῦ καὶ ἔργου, βασιζομένου μόνον εἰς τὴν ἀξίαν του.

Ἂν συνέβη τοῦτο ἀπαρεγκλίτως εἰς τὰς συνήθεις καὶ καθημερινὰς παραστάσεις νέων ἔργων, φαντάζεσθε πλέον πόσον βιαιότερος καὶ χαμερπέστερος θὰ εἶνε ὁ ἀγὼν κατὰ τὰς παραστάσεις, αἱ ὁποῖαι θἀποφασίσουν περὶ τῆς τύχης τῶν τεσσάρων καλλιτέρων δῆθεν δραμάτων τοῦ ρετσινείου. Πρέπει δὲ νὰ μὴ ἔχῃ κανεὶς τὴν ἐλαχίστην πεῖραν τῶν τοιούτων καὶ νὰ

νομίζῃ ὅτι παντοῦ βασιλεύει ἡ χρηστότης, ἡ γνῶσις καὶ ἡ καλαισθησία, διὰ νὰ προτείνῃ ἢ νὰ ἐπιδοκιμάζῃ μέτρον, τοῦ ὁποίου θὰ θαυμάσωμεν μετ' ὀλίγον τἀποτελέσματα, ἂν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἐπικρατήσουν, ὡς εὐχόμεθα καὶ ἐλπίζομεν, δεύτεραι σκέψεις σοφώτεραι. **Γρ. Ξ.**

ΟΙ ΠΕΝΤΕ ΑΔΕΛΦΕΣ ΤΗΣ ΓΙΟΡΚΗΣ

Διήγημα *Κ. Ντίκενς*.—Μετάφρ. *Ξενητεμένου*.

Πρόλογος τοῦ Μεταφραστοῦ.

Ὁ Ντίκενς εἶνε στὴ γνώμη μου ἡ πιὸ χαριτωμένη μεγαλοφυΐα τῆς Ἀγγλίας. Ἡ συμπάθειά του στὰ ταπεινὰ καὶ δύστυχα πλάσματα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς φέρνει ἄπειρη συγκίνηση στὴν ψυχή. Ὑπῆρξε δυστυχὴς ὁ ἴδιος στὴν παιδική του ἡλικία, ὅπως μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ δῇ στὸν «Δαυὶδ Κόππερφηλδ» του, ποὺ εἶνε εἶδος αὐτοβιογραφίας του. Καὶ ὅταν ἡ ἀπαράμιλλή του εὐφυΐα τοῦ ἔδωκε τὴ φήμη καὶ τὴ δόξα ποὺ τοῦ ἀνῆκε, δὲν ἄλλαξε τὰ αἰσθήματά του στοὺς φτωχοὺς καὶ ταπεινούς.

Κάθε του ἔργο φέρνει τὴν σφραγῖδα τοῦ μεγάλου τεχνίτη, τοῦ δοκιμασμένου ἀνατόμου τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς, τοῦ ἀληθινοῦ φιλοσόφου ποὺ μελετᾶ κατὰ βάθος τὴν κοινωνία ποὺ ζῇ, εἰς ὅλας τὰς φάσεις της, μὲ ὅλα τὰ πάθη καὶ τὶς φιλοδοξίες της, τὶς ριζωμένες προλήψεις τῆς μεγαλωσύνης στὸν κόσμο, καὶ ὅλα τ' ἀνασκαλεύει μὲ τὴ λεπτὴ καὶ ἐπιδέξιά του σμίλη, καὶ κτυπᾷ τὰ σάπια τῆς κοινωνίας, παρασταίνει βδελυρὴ τὴν κακία, καὶ αὐτὰ μόνο λάμπουν φωτεινὰ ἄστρα στὸν οὐρανὸ τῆς φαντασίας του, ἡ συμπάθεια, ἡ ἀγάπη, ἡ ἀρετή.

Ὅσα ἐγκάρδια γέλια σοῦ δίνει ἡ εὐφυΐα του σὲ κάθε σελίδα, σὲ κάθε γραμμή του, ἄλλα τόσα δάκρυα σὲ κάμνει νὰ χύνῃς ἀπὸ συμπάθεια στοὺς ἀγῶνας καὶ τὴ δυστυχία ποὺ βασιλεύει στὸν κόσμο, τ' ἄδικα ποὺ εἶνε ριζωμένα στὴν κοινωνία, ὅπου ἡ ἀρετὴ δὲν εἶνε κείνη ποὺ προοδεύει πάντα καὶ εὐτυχεῖ.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε τὸ κοντύλι μου κατάλληλο νὰ κρίνῃ τέτοια μεγαλοφυΐα. Ὅ,τι λέγω δὲν εἶνε κρίση γιὰ τὴν τέχνη του, γιατὶ γι' αὐτὸ χρειάζεται ἄλλη μεγαλοφυΐα, μόνο αὐτὸ ποὺ αἰσθάνεται ἡ δική μου καρδιὰ σὰν τὸν διαβάζω.

Εὐλογημένη νὰ εἶνε ἡ μνήμη σου, πνεῦμα ἀθάνατο, καὶ ἂν τὰ λόγια καὶ οἱ εὐχὲς ποὺ μᾶς ὑπαγορεύουν τὰ αἰσθήματα τῆς καρδιᾶς ἐδῶ κάτω στὴ γήϊνή μας κατοικία εὑρίσκουν ἀντίλαλο πάνω στὴν Οὐράνια πατρίδα, θὰ δέχεσαι μὲ καλόδεκτη καρδιὰ τὴν ἄδολη εὐγνωμοσύνη μιᾶς ξενητεμένης ψυχῆς, ποὺ τῆς δροσοσταλάζουν βάλσαμο παρηγοριᾶς τὰ γέλια ἢ τὰ δάκρυα ποὺ ξυπνᾷ ἡ μεγαλοφυΐα σου.

Αὐτὸ τὸ παραμύθι εἶνε μέσα στὸ «Νικόλα Νικλεμπῆ» του· αὐτὰ τὰ λίγα λόγια θὰ χρησιμεύσουν καὶ γιὰ τὸν ἐπίλογό του, ποὺ εἶνε μιὰ νόστιμη συνομιλία καὶ κρίση γιὰ τὸ παραμύθι τὸ ἴδιο.

Ἕνα ἀμάξι πηγαίνει στὴ Γιόρκη. Ἡ νύκτα ἦτο θεοσκότεινη καὶ τὸ χιόνι ἐσκέπαζε τὴ γῆ. Σ' ἕνα μίλι διάστημα ἀπὸ τὸν τελευταῖο σταθμὸ σπάει ἕνας τροχὸς καὶ τ' ἀμάξι ἀναποδογυρίζει. Οἱ ταξειδιώτες κτυπημένοι ποιὸς ὀλίγο, ποιὸς πολύ, πηγαίνουν σὲ μιὰ ταβέρνα ποὺ ἦτο ἐκεῖ.

Ἦσαν διάφορα πρόσωπα μέσα σ' αὐτὴ τὴν συντροφιά, χαρακτῆρες παράξενοι ἀπὸ κείνους ποὺ μόνο τὸ κοντύλι τοῦ Ντίκενς εἶξερε νὰ ζωγραφίζῃ δυὸ ὅμως μᾶς χρειάζεται νἀναφέρουμε γι' αὐτὸ τὸ παραμύθι.

Ἕνας Κύριος, εὐθυμοπρόσωπος, μ' ἀρκετὴ εὐφυΐα καὶ ὕφος ἀστεῖο.

Ἕνας ἄλλος ψαρομάλλης Κύριος, ποὺ εἶχε τὸ κεφάλι του σπασμένο ἀπὸ τὸ δυστύχημα· αὐτὸς εἶνε ποιὸ σοβαρὸς καὶ μελαγχολικὸς φιλόσοφος.

Ὁ εὐθυμοπρόσωπος προτείνει νὰ κάμουν ἕνα πώντς ὥστε ποὺ νἄλθῃ τὸ ἄλλο ἀμάξι ἀπὸ τὸν πλησίο σταθμό· στέκονται ὅλοι τριγύρω στὴ φωτιά, ὄχι καὶ τόσο ἄσχημα ὕστερ' ἀπὸ τὴν παγωνιὰ καὶ τὸ τουρτούρισμα ἀπάνω στ' ἀμάξι, καὶ συνομιλοῦν γιὰ διάφορα ἀντικείμενα καὶ γιὰ τὴ μητρόπολη τῆς Γιόρκης, ὅπου ἐπήγαιναν.

Ὁ εὐθυμοπρόσωπος πάλι προτείνει ἂν ξέρῃ κανένας κανένα τραγοῦδι νὰ τὸ πῇ γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα εὐχάριστα. Κανένας ὅμως δυστυχῶς δὲν εὑρέθη νὰ 'χῃ ἐμπιστοσύνη στὸ μουσικό του τάλαντο.

—Ἐπιτέλους, ἀδελφέ, λέγει ὁ εὐθυμοπρόσωπος κύριος, πέτε τοὐλάχιστον κανένα παραμύθι.

Ὁ σοβαρὸς κύριος, ἀφοῦ πρῶτα ἐζήτησε ἀπὸ τὸν ἄλλο νὰ κάμῃ τὴν ἀρχή, κ' ἐκεῖνος ἀπήντησε ὅτι θὰ πῇ τὴν ἱστορία του μὲ τὴ σειρά του,

—Καλά, τοὺς λέγει, ἂς εἶνε! Φοβοῦμαι μόνο μήπως ἡ σειρὰ τῶν σκέψεών μου δὲν εἶνε κατάλληλη γιὰ ν' ἀλαρρύνῃ τὴν ὥρα ποὺ ἔχετε νὰ περάσετε αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸ φέρετε πάνω στοὺς ἑαυτούς σας οἱ ἴδιοι, καὶ θὰ κρίνετε. Μιλοῦσαμε γιὰ τὴ Μητρόπολη τῆς Γιόρκης τώρα ἀκόμη. Ἡ ἱστορία μου θάχῃ κάποια ἀναφορὰ σ' αὐτή. Ἂς τὴν ὀνομάσωμε: *Οἱ πέντε ἀδελφὲς τῆς Γιόρκης.*

Εἶνε χρόνια τώρα πάρα πολλά,—γιατὶ ὁ δέκατος πέμπτος αἰῶνας εἶχε μόλις δυὸ χρόνια σ' ἐκεῖνο τὸν καιρό, καὶ ὁ Βασιλιὰς Ἐρρίκος ὁ τέταρτος ἐκάθετο στὸ θρόνο τῆς Ἀγγλίας, —ποὺ ἐζοῦσαν στὴν ἀρχαία πόλη τῆς Γιόρκης πέντε ἀδελφὲς παρθένες, τὰ πρόσωπα τοῦ μύθου μου.

Οἱ πέντε ἀδελφὲς ἦσαν ὅλες ἐξόχου καλλονῆς. Ἡ μεγαλήτερη ἦτο στὰ εἰκοσιτρία της χρόνια, ἡ δεύτερη ἕνα χρόνο νεώτερή της, ἡ τρίτη ἕνα χρόνο νεώτερη ἀπὸ τὴ δεύτερη, κ' ἡ τέταρτη ἕνα χρόνο νεώτερη ἀπὸ τὴν τρίτη. Εἶχαν ψηλό, παραστατικὸ ἀνάστημα, μὲ μαῦρα μάτια σπιθόβολα καὶ μαλλιὰ γαγάτη χρῶμα. Σεμνότη καὶ χάρη ἦτο σὲ κάθε κίνημά τους. Καὶ ἡ φήμη τῆς μεγάλης ὀμορφιᾶς τους ἦτο ξακουσμένη ὁλόγυρα σ' ὅλη τὴ χώρα.

Μά, ἂν οἱ τέσσερες μεγαλήτερες ἀδελφὲς ἦσαν ὄμορφες, πόσο ὡραία ἦτο ἡ νεώτερη, ἕνα ἀγγελικὸ πλάσμα δεκαέξη χρονῶν. Τὸ χαμοκοκκίνισμα στὸ μαλακὸ χνοῦδι τοῦ καρποῦ, ἢ τὸ λεπτὸ χρωμάτισμα στὸ ἄνθος, δὲν εἶνε τελειότερο παρὰ ποὺ ἦτο τὸ ἀδέρρωμα τοῦ ρόδου καὶ τοῦ κρίνου στὴ γλυκειὰ μορφή της, ἢ τὸ βαθὺ γαλανὸ τῆς ματιᾶς της. Τὸ κλῆμα, σ' ὅλη τὴν ὡραία βλάστησή του δὲν εἶνε πιὸ χαριτωμένο ἀπὸ τὶς ὡραῖες πλεξίδες μὲ πλούσια, μελαχρινὰ μαλλιὰ ποὺ παιζαν γύρω στὸ μέτωπό της.

Ἂν εἴχαμε ὅλοι καρδιὲς σὰν κεῖνες ποὺ πάλλουν τόσο ἐλαφρὰ στὰ στήθια τῆς νιότης καὶ τῆς ὀμορφιᾶς, τί οὐρανὸς θὰ ἦτο αὐτὴ ἡ Γῆ! Ἂν, ἐνόσο τὰ σώματά μας γερνοῦν καὶ μαραίνονται, οἱ καρδιές μας μποροῦσαν μόνο νὰ κρατήσουν τὴν πρώτη νιότη καὶ δροσιά, τί θὰ μᾶς ἔκαμναν οἱ λύπες καὶ οἱ συμφορές μας! Μὰ ἡ ἀμυδρὰ εἰκόνα τῆς Ἐδὲμ ποὺ 'νε σφραγισμένη πάνω στὴν παιδικὴ ἡλικία, τρίβεται καὶ σβύνει στοὺς τραχεῖς ἀγῶνας μὲ τὸν κόσμο αὐτό· καὶ γρήγορα ἐξαφανίζεται, πολὺ συχνὰ γιὰ νὰ μὴ ἀφήσῃ παρ' ἕνα μόνο θλιβερὸ κενὸ νὰ μένῃ.

Ἡ καρδιὰ αὐτῆς τῆς ὡραίας κόρης σκιρτοῦσε ἀπὸ χαρὰ κ' εὐτυχία. Ἀφωσιωμένη συμπάθεια στὶς ἀδελφές της, καὶ μιὰ θερμὴ ἀγάπη σὲ κάθε ὡραῖο πρᾶμα στὴ φύση, ἦσαν τ' ἀγνότερα αἰσθήματά της. Ἡ χαρούμενη φωνή της καὶ τὸ εὔθυμό της γέλιο ἦσαν ἡ γλυκύτερη μουσικὴ τοῦ σπιτιοῦ των. Ἐκείνη ἦτο αὐτὸ τὸ φῶς κ' ἡ ζωή του. Τὰ ὡραιότερα ἄνθη στὸν κῆπο τὰ καλλιεργοῦσε ἐκείνη. Τὰ πουλιὰ στὰ κλουβιὰ μέσα κελαδοῦσαν σὰν ἤκουαν τὴ λαλιά της καὶ θλίβοντο σὰν ἔχαναν τὴν γλυκύτη της. Ἀλίκη, ἀγαπημένη Ἀλίκη, ποιὸ πρᾶμα ζωντανὸ μέσα στὴ σφαῖρα τῆς γλυκειᾶς μαγείας της μποροῦσε νὰ μὴν τὴν ἀγαπήσῃ!

Τοῦ κάκου θὰ γύρευες τώρα τὸν τόπο ποὺ ἐζοῦσαν αὐτὲς οἱ ἀδελφές, γιατὶ καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματά τους ἐχαθῆκαν, καὶ σκονισμένες ἀρχαιολογίες μιλοῦν γι' αὐτὲς σὰν γιὰ κανένα μῦθο. Ἀλλὰ ἐζοῦσαν σ' ἕνα σπίτι ξύλινο,—παληὸ ἀκόμη καὶ σὲ κεῖνο τὸν καιρό,—μὲ μπαλκόνια ἀπὸ χοντροσκαλισμένο δρυόξυλο, μέσα σ' ἕνα ὡραῖο περιβόλι περικυκλωμένο μ' ἕναν τοῖχο ἀπὸ ἄξεστες πέτρες, καὶ ἀπὸ κεῖ δὰ μποροῦσε ἕνας καλὸς τοξότης νὰ φτερώσῃ ἕνα βέλος στὸ Μοναστήρι τῆς Ἁγιᾶς Μαρίας. Τὸ παληὸ μοναστήρι ἦτο στὰ καλά του τότες, καὶ οἱ πέντε ἀδελφὲς ποὺ ἐζοῦσαν ἀπὸ τὰ εὐφορα κτήματά του, ἐπλήρωναν χρονιάτικο ἕνα τόσο στοὺς μαύρους μοναχοὺς τοῦ Ἁγίου Βενεδίκτου, στὴν ἀδελφότητα τῶν ὁποίων ἀνῆκε.

Ἦτο ἕνα λαμπρὸ καὶ ἡλιακὸ πρωὶ στὴν εὐχάριστη ὥρα τοῦ καλοκαιριοῦ, σὰν ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς μοναχοὺς φάνηκε ἀπὸ τὴν ἐξώπορτα τοῦ μοναστηριοῦ καὶ διεύθυνε τὰ βήματά του πρὸς τὸ σπίτι τῶν πεντε ἀδελφῶν. Ὁ οὐρανὸς ἀπάνω ἦτο γαλανός, καὶ ἡ γῆ κάτω ἦτο πράσινη. Ὁ ποταμὸς ἄστραφτε σὰν ἕνα μονοπάτι ἀπὸ διαμάντια στὸν ἥλιο· τὰ πουλιὰ κελαδοῦσαν ἀπὸ τὰ σκιερὰ δέντρα, ὁ κορυδαλὸς ἐπετοῦσε ψηλὰ πάνω ἀπὸ τὰ κυματιστὰ στάχυα· καὶ τὸ βαθὺ βοΐσμα τῶν ἐντόμων ἐγέμιζε τὸν ἀέρα. Τὸ κάθε τι ἐραίνετο εὔθυμο καὶ χαμογελοῦσε. Μὰ ὁ ὅσιος ἄνθρωπος ἐπερπατοῦσε σκυθρωπὸς μὲ τὰ μάτια του γερμένα στὴ γῆ. Τῆς Γῆς ἡ ὡραιότης δὲν εἶνε παρὰ μιὰ πνοή· καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε παρὰ μιὰ σκιά. Τί συμπάθεια ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ ἕνας ἅγιος ἱεροκῆρυξ μὲ τὸ ἕνα ἢ τἄλλο!

Μὲ μάτια σκυφτὰ στὸ χῶμα τότες ἢ σηκωμένα τόσο μόνο ποῦ νὰ βλέπῃ στὸ δρόμο του γιὰ νὰ μὴ σκοντάβῃ στὰ ἐμπόδια, ὁ ὅσιος ἄνθρωπος προχωροῦσε ἀργὰ ὡς που ἔφθασε σὲ μιὰ μικρὴ πόρτα στὸν τοῖχο τοῦ περβολιοῦ τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἀπὸ κεῖ εἰσῆλθε κλείοντάς την κατόπιν του. Τὸ ψιθύρισμα ἀπὸ ἁπαλὲς φωνὲς σὲ συνομιλία, κι' ἕνα γέλιο εὔθυμο, ἔφθασε στ' αὐ-

τιά του πρὶν προχωρήσῃ βήματα πολλά· καὶ σηκόνωντας τὰ μάτια του ψηλότερα ἀπὸ τὴν ταπεινὴ συνήθειά του, διέκρινε ὄχι σὲ μεγάλη ἀπόσταση τὶς πέντε ἀδελφὲς καθήμενες στὸ χορτάρι, μὲ τὴν Ἀλίκη στὸ μέσο, ὅλες νὰ ἐργάζωνται μὲ ἐπιμέλεια στὴ συνειθισμένη τους ἐργασία τοῦ κεντήματος.

— Χαίρετε, κόρες ὡραῖες! εἶπεν ὁ ἀδελφός· κι' ὡραῖες ἦσαν ἀλήθεια. Κι' ἕνας καλόγερος μποροῦσε νὰ τῆς ἀγαπήσῃ ὡς τ' ἀριστουργήματα τοῦ Πλάστη του.

Οἱ ἀδελφὲς ἐχαιρέτησαν μὲ τὸ πρεπούμενο σέβας τὸν ἅγιον ἄνθρωπον, καὶ ἡ πρώτη τοῦ ἔγνεψε νὰ καθήσῃ σ' ἕνα χορταριασμένο κάθισμα, σιμά τους. Ἀλλ' ὁ καλὸς ἀδελφὸς κούνησε τὸ κεφάλι του καὶ σωριάσθηκε κάτω σὲ μιὰ σκληρὴ πέτρα· καὶ σ' αὐτὸ χωρὶς ἀμφιβολία, θὰ χαίροντο καλόδεκτοι ἀγγέλοι.

— Εἴσαστε εὔθυμες, κορίτσια, εἶπεν ὁ μοναχός.

— Ξέρεις τί πρόσχαρη καρδιὰ ποῦ ἔχει ἡ γλυκειὰ Ἀλίκη, εἶπεν ἡ πρώτη ἀδελφή, χαδεύοντας τὶς πλεξίδες τῆς κόρης ποῦ χαμογελοῦσε.

— Καὶ τί χαρὰ καὶ εὐθυμία φυτρώνει μὲς τὰ στήθια μας, σὰν βλέπωμε ὅλη τὴ φύση νάχτινοβολῇ σὲ λαμπρότη καὶ ἡλιολαμπή, Πάτερ, ἐπρόσθεσε ἡ Ἀλίκη καὶ ροδοκοκκίνισε ἀπὸ τὸ αὐστηρὸ βλέμμα τοῦ ἐρημίτη.

Ὁ μοναχὸς δὲν ἀποκρίθηκε, ἐκτὸς μ' ἕνα σκύψιμο τοῦ κεφαλιοῦ, κ' οἱ ἀδελφὲς ἐξακολουθοῦσαν τὸ ἐργόχειρό τους σιωπηλές.

— Ἀκόμη χάνετε τὶς πολύτιμες ὧρες, εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ μοναχός, στρέφωντας στὴν πρώτη ἀδελφὴ σὰν ποῦ μιλοῦσε, ἀκόμη χάνετε τὶς ὧρες τὶς πολύτιμες σ' αὐτὸ τὸ μάταιο τίποτις. Ἀλλοίμονο! ἀλλοίμονο! Γιατί οἱ λίγες φουσκαλίδες στὴν ἐπιφάνεια τῆς αἰωνιότητος—ὅλο αὐτὸ ποῦ ὁ οὐρανὸς ὁρίζει νὰ βλέπωμε ἀπὸ κεῖνο τὸ σκοτεινὸ βαθὺ ποτάμι — νὰ σκορπιοῦνται τόσο ἀλαφρά.

— Πάτερ, ἀπήντησεν ἡ κόρη, παύωντας ὅπως καὶ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες, τὸ ἐργόχειρό της, προσευχηθήκαμε στὸν ὅρθρο, μοιράσαμε τὶς καθημερινές μας ἐλεημοσύνες στὴν ἀμπασιά, περιποιηθήκαμε τοὺς ἄρρωστους τοὺς χωρικούς, ἔγιναν ὅλες τῆς πρωϊνῆς μας οἱ δουλειές, ἐλπίζω πῶς τὸ ἔργο μας δὲν εἶνε κατηγορημένο;

— Γιὰ δές, εἶπεν ὁ ἀδελφός, παίρνωντας τὸν καμβὰ ἀπὸ τὸ χέρι της, ἕνα πολύπλοκο στρεφογύρισμα ἀπὸ ξιππασμένα χρώματα, χωρὶς σκοπὸ ἢ τέλος, ἐκτὸς ἂν εἶνε προωρισμένο μιὰ μέρα γιὰ κανένα μάταιο στολίδι νὰ χρησιμεύσῃ στὴν περηφάνεια τοῦ ἀλαφροῦ καὶ σκοτισμένου φύλου σας. Ἡμέρα ἀπὸ ἡμέρα πέρασε πάνω σ' αὐτὸ τὸ ἄσκοπο ἐργόχειρο, κ' ἀκόμη δὲν εἶνε μισοτελειωμένο. Ἡ σκιὰ κάθε μέρας ποῦ φεύγει πέρτει πάνω στοὺς τάφους μας, καὶ ὁ σκώληκας χαίρεται σὰν τὸ βλέπῃ, νὰ ξέρῃ πῶς σπεύδομε ἐκεῖ. Κόρες, δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ περνᾶτε καλλίτερα τὶς ἡμέρες ποῦ φεύγουν;

Οἱ τέσσερες μεγαλήτερες ἀδελφὲς κατέβασαν κάτω τὰ μάτια τους σὰν ντροπιασμένες ἀπὸ τοῦ ὁσίου ἀνθρώπου τὴν ἐπίπληξη. Ἀλλ' ἡ Ἀλίκη ὕψωσε τὰ δικά της καὶ τά κλινε γλυκὰ στὸν ἀδελφό.

— Ἡ ἀγαπητή μας μητέρα, εἶπεν ἡ κόρη — ὁ οὐρανὸς ν' ἀναπαύσῃ τὴν ψυχή της!

— Ἀμήν! ἔκραξεν ὁ ἀδελφὸς μὲ βαθειὰ φωνή.

— Ἡ ἀγαπητή μας μητέρα, ἐτραύλισε ἡ ὡραία Ἀλίκη, ἐζοῦσε σὰν αὐτὰ τὰ μακρινὰ ἐργόχειρα ἀρχίσαν, καὶ μᾶς παρακάλεσε, ὅταν ἐκείνη δὲν θὰ ὑπῆρχε πειά, νὰ τὰ ἐργαζώμαστε μὲ ὅλη τὴ μετριοφροσύνη καὶ τὴν εὐθυμία στὶς ὧρες τῆς σχολῆς μας. Μᾶς ἔλεγε πῶς ἂν σὲ ἀθῶα διασκέδαση καὶ μ' ἐργόχειρα περνούσαμε μαζὶ αὐτὲς τὶς ὧρες, θὰ ἦσαν οἱ εὐτυχέστερες τῆς ζωῆς μας, καὶ πῶς ἂν ἀργότερα ἐμπαίναμε στὸν κόσμο καὶ ἐμπλέκαμε στὶς φροντίδες καὶ τοὺς ἀγῶνάς του, ἂν μᾶς δελέαζαν οἱ πειρασμοί του, καὶ μᾶς θάμπωνε ἡ λάμψη του κ' ἐλησμονοῦμε τὴν ἀγάπη καὶ τὸ καθῆκον ποῦ ἔπρεπε νὰ δένῃ σ' ἅγιους δεσμοὺς τὰ παιδιὰ ἑνὸς ἀγαπημένου γονιοῦ, μιὰ ματιὰ στὸ ἐργόχειρο τῆς κοινῆς μας παρθενιᾶς θὰ θύμιζε σκέψες καλὲς γιὰ περασμένες ἡμέρες, καὶ θὰ μαλάκωνε τὶς καρδιές μας σὲ συμπάθεια κ' ἀγάπη.

— Ἡ Ἀλίκη λέγει ἀλήθεια, Πάτερ, εἶπεν ἡ πρώτη ἀδελφή, λίγο περήφανα. Καὶ μ' αὐτὰ τὰ λόγια ξανάπιασε τὸ ἐργόχειρό της, καθὼς ἔκαμαν κ' οἱ ἄλλες.

Εἶταν ἕνα εἶδος μεγάλου καμβὰ ποῦ κάθε μιὰ ἀδελφὴ εἶχε μπροστά της· τὸ κέντημα ἦτο μιὰ πολύπλοκη περιγραφή, καὶ τὸ σχέδιο καὶ τὰ χρώματα καὶ τῶν πέντε ἦσαν τὰ ἴδια. Οἱ ἀδελφὲς ἔσκυψαν μὲ χάρη στὸ ἔργο τους, ὁ μοναχὸς μὲ τὸ πηγοῦνι στηριγμένο στὰ χέρια του, ἐκύτταζε ἀπὸ τὴ μιὰ στὴν ἄλλη, σιωπηλός.

[Ἕπεται συνέχεια]

Ἀντιδαρβινισμὸς

Ο ΓΕΝΝΕΡ[1]

Ὦ, Γέννερ, κράτησε μὲ μᾶς τὸ χέρι!
Τί θέλεις, δύστυχε, καὶ τί ποθεῖς;
Τὸ κοφτερώτατο μικρὸ μαχαῖρι
Γιατὶ 'ς τὸ χέρι σου σφικτὰ κρατεῖς;

Μὲ θάρρος πέσμουτο, τί νᾶναι ἡ φήμη
Μέσα 'ς τὸν κόσμο μας τὸ μισητό;
Ἐμπρὸς 'ς τὴν ἔνδοξη τὴν ἐπιστήμη
Μισᾷς τὸ τέκνο σου τ' ἀγαπητό!

Ἐσὺ τὸ γέννησες, δὲν τὸ θυμᾶσαι;
Καὶ τώρα ὁλότρεμο σὺ τὸ θωρεῖς,
Τὴν ἀνθρωπότητα, σκληρέ, λυπᾶσαι
Καὶ τὸ παιδάκι σου δὲν τὸ πονεῖς;

Τρέμει τὸ δύστυχο! σκληρὲ πατέρα,
Δὲ σοῦ σπαράζουνε τὰ σωθικά!
Ἀχ! δὲ θ' ἀγόραζες μ' ὅλη τὴ σφαῖρα
Ἀπὸ τὸ αἷμα του σταλαματιά.

Σ' τὴν ἀνθρωπότητα, 'ς τὴν ἐπιστήμη
Κατάρα ἀκοίμητη καὶ συφορά,
Κατάρα ἀκοίμητη σ' αὐτὴ τὴ φήμη
Ὅπου σὰν ὄνειρο γλυκὸ περνᾷ.

Ἐμπρός του στέκεται κι' ἀναστενάζει
Παιδάκι ὁλόχαρο, ξανθὸ παιδί.
Γέρνει τὸ μέτωπο κι' ἀνατριχιάζει
Καὶ τὸν πατέρα του γλυκὰ θωρεῖ.

Σηκόνει τρέμοντας τὸ λευκὸ χέρι
Κι' ἀχνίζει, σβέννεται ἡ ὡραία μορφή,
Τὸ κοφτερώτατο μικρὸ μαχαῖρι
Κινιέται ἀπάνω του σὰν ἀστραπή!

Σαλεύει ὁ γέροντας, τρέμει ἡ ψυχή του
Καὶ τὸ μαχαῖρι του κρατεῖ γυρτό,
Κτυποῦν τὰ στήθη του, παύει ἡ πνοή του,
Τὰ μάτια ὑψώνουνται 'ς τὸν οὐρανό.

Παγώνει τὸ αἷμα του κι' ἀνατριχιάζει,
Τρέμει καὶ σβέννεται σὰν τὸ κερί,
Ὁ κρύος ἱδρωτας παγώνει, στάζει,
Σὰ μαύρη θάλασσα δέρνει ἡ ψυχή.

Τὸ χέρι ὁλότρεμο γοργὰ νεκρόνει
Καὶ 'ς τὸ χεράκι του τὸ σταματᾷ,
Μὲ ἄγριο πρόσωπο τὸ ἀντισηκώνει
Καὶ τὸ μαχαῖρι του 'ς τὴ γῆ πετᾷ.

«Σ' τὴν ἀνθρωπότητα, 'ς τὴν ἐπιστήμη
Κατάρα ἀκοίμητη καὶ συφορά,
Κατάρα ἀκοίμητη σ' αὐτὴ τὴ φήμη
Ὅπου σὰν ὄνειρο γλυκὸ περνᾷ.»

Γέννερ, τὸ τέκνο σου τ' ἀγαπημένο
Ὅλο φλογίζεται 'ς τὸν πυρετό,
Σήκω τὸ μέτωπο τ' αὐλακωμένο
Καὶ στρέψε γρήγορα τὸν ὀφθαλμό.

Γέννερ, 'ς τὸ μάτι σου γελᾷ ἡ ψυχή σου
Καὶ τρέφεις μέσα σου χαρὰ κρυφή,
Τὸν κόσμο σώζοντας 'ς τ' ὡραῖο παιδί σου,
Πατέρας ἔγεινες σ' ὅλη τὴ γῆ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

[1] Ὡς γνωστὸν ὁ Γέννερ, ὁ ἐφευρέτης τοῦ κατὰ τῆς εὐλογίας ἐμβολιασμοῦ, ἐπειραματίσθη τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ τέκνου.

ΕΣΤΙΑ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1876

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἰωσὴφ Δοῦρμ (μετὰ προσωπογραφίας), ὑπὸ *Γεωργίου Σωτηριάδου*.
Τὸ Ὀκταήμερον, ὑπὸ *Γρ. Ξ.*
Οἱ πέντε ἀδελφὲς τῆς Γιόρκης, διήγημα Κ. Ντίκενς, μετάφρ. *Ξενητεμένου*.
Ὁ Γέννερ, ποίημα ὑπὸ *Στεφάνου Μαρτζώκη*.
Ἀστρονομικά: Ὁ Σείριος, ὑπὸ *Κ. Ξ. Παπανικητοπούλου*.
Ἐκ τῶν τοῦ Χάϊνε, ποιήματα ὑπὸ *Ἀγγέλου Σ.*
Μουσικὴ ἐπιθεώρησις (Συναυλίαι: Φιλαρμονικῆς, δεσπ. Βαλλεριάνη, Ὠδείου), ὑπὸ *Α. Ν. Πετσάλη*.
Χρονικά. — Ἡ Ἀλληλογραφία μας.
Ἀντιδαρβινισμός, ρυμοριστικὴ εἰκὼν ὑπὸ *Στ. Ξενοπούλου*.

Εἰς τὸ προσεχές: Ἡ Ὑπέρεια ἐν Φεραῖς, ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου. — Ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς Ἰλιάδος, ὑπὸ Ἰακώβου Πολυλᾶ, ἀνέκδοτον ἀπόσπασμα.—Πεζὰ ποιήματα: Δυὸ εἰκόνες, ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη κ. τ. λ.

Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ ἀφορῶν τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν»: Πρὸς τὸν κύριον ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΝ, *διευθυντὴν τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας» Ἀθήνας.*

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ

Ο ΣΕΙΡΙΟΣ

Ὑπάρχουσι πολλοί, οἵτινες παρατηροῦντες τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ ἐσπαρμένους ἀστέρας, νομίζουσιν ὅτι ἐτέθησαν ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ ἄνευ τάξεως καὶ σκοποῦ, ἁπλῶς πρὸς τέρψιν τῶν ὀφθαλμῶν των· νομίζουσιν ὅτι τὸ θεῖον ἔργον περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν Γῆν, ἣν κατοικοῦμεν, καὶ ὅτι μόνον ἐν τῇ Γῇ ὑπάρχει ζωὴ καὶ κίνησις, οἱ ἄπειροι δ' ἐκεῖνοι λαμπροὶ ἀστέρες ἐγκατελείφθησαν ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ νεκροὶ καὶ ἔρημοι. «*Ἄτοπον ἐν μεγάλῳ πεδίῳ ἕνα στάχυν γεννηθῆναι καὶ ἕνα κόσμον ἐν τῷ ἀπείρῳ*» λέγει ὁ καθηγητὴς τοῦ Ἐπικούρου Μητρόδωρος. Ἀησμονοῦσιν ὅτι ὁ ὄγκος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου εἶνε 1,300,000 περίπου φορὰς μικρότερος τοῦ Ἡλίου μας, καὶ ὅτι ὁ ὀγκώδης οὗτος Ἥλιος, ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλους ἀπλανεῖς ἀστέρας, εἶνε ἐλάχιστος· ἀγνοοῦσι δὲ πάλιν, ὅτι ἕκαστος τῶν ἀπλανῶν τούτων ἀστέρων εἶνε ἥλιος καὶ πολλάκις ἀσυγκρίτως μεγαλείτερος τοῦ ἡμετέρου, ὅτι εἶνε κέντρον πλανητικοῦ συστήματος περὶ τὸν ὁποῖον στρέφονται οἱ πλανῆται του, ὅπως λάβωσι παρ' αὐτοῦ φῶς καὶ θερμότητα, ὅτι οἱ πλανῆται οὗτοι κατοικοῦνται ὑπὸ ἐμψύχων πλασμάτων ἴσως τελειοτέρων καὶ εὐγενεστέρων ἡμῶν, καὶ ὅτι ἕκαστος πάλιν τῶν πλανητῶν τούτων ἔχει ἕνα ἢ περισσότερους δορυφόρους διὰ τῶν ὁποίων φωτίζονται τὴν νύκτα, ὡς ὁ ἡμέτερος πλανήτης ὑπὸ τῆς Σελήνης.

Ὑπάρχουσι τῷ ὄντι εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα, τὸ ἄναρχον καὶ ἀτελεύτητον, πανταχοῦ πηγαὶ φωτός, πηγαὶ θερμότητος καὶ ζωῆς, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν οὐρανίων τούτων σωμάτων εἶνε τοσοῦτος, ὥστε εἶνε ἀκατάληπτος εἰς τοὺς ἀνθρωπίνους λογισμούς. Τὰ δὲ οὐράνια σώματα τὰ ὁποῖα βλέπομεν εἶνε τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς Δημιουργίας, καὶ πάντα ταῦτα μᾶς ἀναγγέλλουσι τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. «*Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ· ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα*».

Ἀναλογιζόμενοι λοιπόν, ὅτι εἴμεθα ἀδιόρατοι μύρμηκες ἐν τῇ Γῇ, καὶ ὅτι ἡ Γῆ αὕτη εἶνε κόκκος ἄμμου ἐν τῷ ὠκεανῷ, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ πᾶν, οὐδέποτε πρέπει νὰ ὑψώνωμεν τὰ βλέμματα ἡμῶν πρὸς τὴν ἤρεμον μεγαλοπρέπειαν τῶν ἀπείρων ἐκείνων κόσμων, χωρὶς νὰ διανοώμεθα τὸ μεγαλεῖον τοῦ πανσόφου καὶ παντοδυνάμου Δημιουργοῦ αὐτῶν. «*Ὁ ταῦτα μὴ ἀγνοήσας ἀκριβῶς δύναται νοῆσαι τὸν Θεόν, εἰ δὲ καὶ τολμήσαντα δεῖ εἰπεῖν, καὶ αὐτόπτην γενόμενον θεάσασθαι καὶ θεασάμενον μακάριον γενέσθαι*» (*Στοβαῖος*).

*

Εἷς τῶν ἀπείρων ἡλίων τοῦ οὐρανοῦ εἶνε καὶ ὁ ἀστὴρ Σείριος, περὶ οὗ θὰ πραγματευθῶμεν συντόμως.

Ὁ Σείριος λάμπει ἤδη τὴν ἑσπέραν εἰς τὸ νότιον[1] μέρος τοῦ οὐρανοῦ παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ Γαλαξίου καὶ ἀνήκει εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Μεγάλου Κυνός. Εἶνε δὲ ὁ λαμπρότερος ἀστὴρ οὐ μόνον τῶν ἐν τῷ ἀστερισμῷ τούτῳ περιλαμβανομένων, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ἐν οὐρανῷ ὁρωμένων ἀπλανῶν ἀστέρων. Εὐκόλως λοιπὸν δύναταί τις νὰ ἀνεύρῃ αὐτόν, παρατηρῶν τὸ νότιον μέρος τοῦ οὐρανοῦ, διότι οὐδεὶς ἄλλος ἀπλανὴς ἀστὴρ λάμπει μετὰ τοσούτου σπινθηρίζοντος λευκοῦ φωτός· διὸ καὶ ὁ Πλούταρχος λέγει «*καὶ τὸν οὐρανὸν ἄστροις ἐκόσμησεν, ἕνα δὲ μόνον ἀστέρα προπάντων, οἷον φύλακα καὶ προόπτην ἐγκατέστησε, τὸν Σείριον*».

Τὸ ὄνομα Σείριος παράγεται ἀπὸ τὸ σειριάω=λάμπω· φαίνεται δέ, ὅτι ἡ λέξις αὕτη ἀπεδίδετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων εἰς πάντα στίλβοντα ἀστέρα «*Τοὺς δὲ τοιούτους ἀστερας οἱ ἀστρονόμοι σειρίους καλοῦσι, διὰ τὴν τῆς φλογὸς κίνησιν*» (Ἐρατοσθένης)

Οἱ διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ὁρώμενοι ἀπλανεῖς ἀστέρες τοῦ πρώτου μεγέθους εἶνε 18, ὁ δὲ Σείριος κατέχει μεταξὺ αὐτῶν τὴν πρώτην τάξιν, διά τε τὸν σπινθηρισμὸν καὶ τὴν λευκότητα τοῦ φωτός του. Ἂν καὶ ἐκ τῆς Γῆς ὁρᾶται ὡς ἁπλοῦν φωτεινὸν σημεῖον, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεώς του, εἶνε ὅμως πολὺ λαμπρότερος τοῦ ἡμετέρου Ἡλίου καὶ ἀποτελεῖ κέντρον πλανητικοῦ συστήματος.

Τὸ χρῶμα τοῦ Σειρίου εἶνε ἤδη λευκόν, ἐνῷ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀναφέρεται ὑπέρυθρον· ὅθεν συμπεραίνομεν, ὅτι τὸ χρῶμα τοῦ φωτός του μετεβλήθη ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος, καὶ τίς οἶδεν ὁποίαν μεταβολὴν θὰ λάβῃ ἐν τῷ μέλλοντι. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλοι ἀστέρες, ὧν τὸ φῶς μετεβλήθη· ἄλλων μὲν ηὔξησεν, ἄλλων δὲ ἠλαττώθη, ἄλλων δὲ ἐσβέσθη. Ὁ ἀστὴρ κ, παραδείγματος χάριν, τοῦ ἀστερισμοῦ τῆς Ἀργοῦς, ὃν παρετήρησεν ὁ Ἕραχελος κατὰ τὸ ἔτος 1837 ἦτο πρώτου μεγέθους, ἀπὸ δὲ τὸ ἔτος 1856 ἕως 1870 ἠλαττώθη τοσοῦτον, ὥστε κατέστη ἀόρατος εἰς γυμνὸν ὀφθαλμόν. Ἕτερος δὲ πάλιν ἀστὴρ τοσοῦτον αἰφνιδίως ἐφάνη ἐν τῷ ἀστερισμῷ τῆς Κασσιόπης τὴν ἑσπέραν τῆς 11 Νοεμβρίου 1572, ὥστε ὁ ἀστρονόμος Τύχων Βράχιος δὲν παρετήρησεν αὐτόν, ἂν καὶ πρὸ ὀλίγου εὑρισκόμενος ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ εἶχεν ἀφήσει ἀπὸ τὰς χεῖράς του τὸ τηλεσκόπιον, ἀλλ' ὑπεδείχθη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ὁ ἀστὴρ οὗτος ἐφαίνετο διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ὡς ὁ Σείριος λαμπρός, καὶ ἐξηκολούθησε λαμπρυνόμενος τοσοῦτον, ὥστε ἦτο ὁρατὸς καὶ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, ἀλλ' ἐν διαστήματι ἑνὸς μηνὸς ἐξησθένησε τὸ φῶς του, κατὰ δὲ τὸν μῆνα Μάρτιον τοῦ 1574 ἐχάθη ἐξ ὁλοκλήρου. Ἡ τοιαύτη ἴσως μεταβολὴ τοῦ φωτὸς τῶν ἀστέρων, ἠνάγκασε τὸν ἀστρονόμον Ἵππαρχον ν' ἀνανεώσῃ τὸν κατάλογον τῶν ἀστέρων του· τὸ δὲ φαινόμενον τοῦτο προέρχεται κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐξ ἐνεργειῶν παραγομένων ἐν αὐτοῖς τοῖς ἄστροις.

*

Ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Κυνὸς ἦτο γνωστὸς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἄλλοτε μὲν ἐλέγετο Κύων, ἄλλοτε δὲ Σείριος. Ὁ Ἡσίοδος πολλάκις ἀναφέρει τὸ ὄνομα Σείριος:

«Εὖ τ' ἂν δ' ὡρίων καὶ σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ,
» οὐρανόν . . . » (Ἔργα καὶ Ἡμέραι)

Ὁ δὲ Ἄρατος ἀναφέρει καὶ τὰ δύο ὀνόματα:

« Τοῖος οἱ καὶ φρουροὶ ἀνειρομένῳ ὑπὸ νώτῳ
» φαίνεται ἀμφοτέροισι Κύων ἐπὶ ποσὶ βεβηκώς,
» ποικίλος, οὐ μὲν πάντα πεφασμένος· ἀλλὰ
» κατ' αὐτὴν γαστέρα κυάνεσι περιτέλλεται, ἡ
» δὲ οἱ ἄκρη ἀστέρι βεβλῆται δειὴν γένυς, ὃς
» ῥᾷ μάλιστα ὀξέα σειριάει· καί μιν καλέουσ' ἀν-
» θρωποι Σείριον . . . »
(Ἀράτου Φαινόμενα στ. 326)

Ἐπειδὴ δὲ ὑπάρχουν δύο ἀστερισμοὶ πλησίον ἀλλήλων, φέροντες τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἤτοι Μέγας καὶ Μικρὸς Κύων, διὰ τοῦτο ἴσως ὁ Ἄρατος πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ Μικροῦ Κυνὸς λέγει *κυνὸς μεγάλοιο*.

« Ἡ δὲ κυνὸς μεγάλοιο κατ' οὐρὴν ἕλκεται Ἀργώ».

Οἱ Αἰγύπτιοι τὸν Σείριον ὠνόμαζον Σώθην «ἧς ἐπιτέλλει τὸ ἄστρον, ὁ Σώθης αὐτοί, κύνα δὲ καὶ σείριον ἡμεῖς καλοῦμεν» (Πλούταρχος).

Ὁ δὲ Ὅμηρος ἀγνοῶν φαίνεται τὸ ὄνομα τοῦ Σειρίου δὲν ἀναφέρει τοῦτο, ἐξυμνεῖ μόνον τὴν φωτοβόλον λάμψιν του, ἣν συγκρίνει πρὸς τὴν ἀκτινοβολοῦσαν πανοπλίαν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Διομήδους.

ἀστὲρ' ὁπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅστε μάλιστα
λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος Ὠκεανοῖο
(Ἰλ. Ε. 5)

καὶ ἀλλαχοῦ δὲ ἐξυμνεῖ τὸ ὑπέρλαμπρον καὶ θελκτικὸν φῶς τοῦ Σειρίου.

Ὁ Σείριος, ὁ ἀδάμας οὗτος τοῦ οὐρανίου θόλου, ἠνάγκασεν ἴσως τὸν Ἀγαμέμνονα διὰ τῆς φωτοβόλου λάμψεώς του νὰ σταματήσῃ τὸ βλέμμα του ἐπ' αὐτοῦ καὶ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Πρεσβύτην, τίς εἶνε ὁ περιοδεύων οὗτος τῶν ἀστέρων.

« Τίς ποτ' ἄρ' ἀστὴρ ὅ δε πορθμεύει
Σείριος ἐγγὺς τῆς ἑπταπόρου
Πλειάδος ἀσσον ἔτι μεσσήρης »
(Εὐριπ. Ἰφιγ. στ. 6)

[1] Σήμερον ὁ Σείριος λάμπει εἰς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλὰ τὸ ἄρθρον ἐγράφη πρὸ πολλῶν ἡμερῶν, ὅτε ὁ Σείριος ἔλαμπεν εἰς τὸ νότιον. Σ. τ. Ε.

Ἀλλὰ καὶ τίνος τὸ βλέμμα ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος δὲν ἐσταμάτησεν ἐπὶ τοῦ Σειρίου καὶ δὲν ἠσθάνθη ἀπερίγραπτον χαρὰν ἐπὶ τῇ λαμπρότητί του; Πάντες οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ ἀπὸ τόσου χρόνου κεκλεισμένοι παρετήρησαν καὶ ἐθαύμασαν τὴν μεγαλοπρέπειάν του· ἡ δὲ ποίησις δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος νὰ ἐξυμνῇ τὸν ἀστέρα τοῦτον.

Ὁ Σείριος ἀνατέλλει τὴν ἑσπέραν περὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου, διέρχεται τὸν μεσημβρινὸν περὶ τὰ τέλη Ἰανουαρίου καὶ δύει περὶ τὰ τέλη Μαρτίου. Τὸν δὲ μῆνα Ἰούλιον ἀνατέλλει τὴν πρωΐαν περὶ τὰ γλυκοχαράγματα, ἡ δὲ ἀνατολὴ αὐτοῦ ἐφανέρωνεν εἰς τοὺς ἀρχαίους τὴν θερμοτέραν ἐποχὴν τοῦ ἔτους· καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ κύνες λυσσῶσιν, ἡ βλάστησις μαραίνεται, αἱ πηγαὶ ξηραίνονται καὶ οἱ ἄνθρωποι ὑποπίπτουν εἰς ἀσθενείας, διὰ τοῦτο φαίνεται οἱ ἀρχαῖοι ἐταύτισαν τὸν Σείριον πρὸς μανιώδη κύνα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ζώου τούτου κατέστη ὄνομα τοῦ ἀστερισμοῦ εἰς ὃν ἀνήκει.

Κατὰ δὲ τὸν Ἐρατοσθένη ἡ μυθολογικὴ ἱστορία τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Κυνὸς ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Περὶ τούτου ἱστορεῖται, ὅτι ἐστὶν ὁ δοθεὶς Εὐρώπῃ φύλαξ μετὰ τοῦ βράκοντος, ἀμφότερα δὲ ταῦτα Μίνως ἔλαβε. Καὶ ὕστερον ὑπὸ Πρόκριδος ὑγιασθεὶς ἐκ νόσου ἐδωρήσατο αὐτῇ. Μετὰ δὲ χρόνον Κέφαλος ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐκράτησε διὰ τὸ εἶναι Πρόκριδος ἄνδρα. Ἦλθε δὲ εἰς τὰς Θήβας ἐπὶ τὴν ἀλώπεκα ἄγων αὐτήν, εἰς ἣν λόγιον ἦν ὑπὸ μηδενὸς ἁλῶναι. Οὐκ ἔχων οὖν ὅ,τι ποιήσαι ὁ Ζεύς, τὴν μὲν ἀπελίθωσε, τὸν δὲ εἰς τὰ ἄστρα ἀνήγαγεν, ἄξιον κρίνας. Ἕτεροι δὲ φασὶν αὐτὸν εἶναι κατὰ Ὠρίωνος, καὶ περὶ τὰς θήρας γινομένῳ συνέπεσθαι· καθάπερ καὶ τοῖς κυνηγετοῦσι πᾶσι τὸ ζῶον συναμύνασθαι δοκεῖ τὰ θηρία. Ἀναχθῆναι δὲ αὐτὸν εἰς τὰ ἄστρα, κατὰ τὴν τοῦ Ὠρίωνος ἀναγωγήν, καὶ τούτου εἰκότως γεγονότος, διὰ τὸ μηδὲν ἀπολείπειν τῶν συμβεβηκότων Ὠρίωνι».

*

Αἱ θερμότεραι ἡμέραι τοῦ θέρους, καθ' ἃς συμβαίνει καὶ ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Κυνός, ὠνομάσθησαν παρὰ τῶν Ρωμαίων dies caniculares, ἡ τοιαύτη δὲ φράσις σώζεται ἔτι καὶ παρ' ἡμῖν· τὰς θερμοτέρας ἡμέρας τοῦ ἔτους ὀνομάζομεν *κυνικὰς ἢ κυνικὰ καύματα*. Διὰ νὰ ἀποτρέψωσι δὲ οἱ ἀρχαῖοι τὰ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις συμβαίνοντα δυστυχήματα, ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς θερμότητος, ἐπεκαλέσθησαν τὴν θείαν ἀρωγήν. Ὁ ὑπερασπιστὴς τῶν θνητῶν κατὰ τῆς μανίας τοῦ Σειρίου ἦτο ὁ Ἀριστέας, ὅστις ἐν Κέῳ συνεχέετο πρὸς τὸν Ἀρισταῖον τὸν εὐεργετικὸν θεὸν τὸν συγκεραννύοντα κατὰ θέλησιν τὴν θερμότητα τοῦ Ἡλίου. Ὅτε δὲ ὁ Σείριος κατέφλεγε τὰς Κυκλάδας, ἐπεκαλέσθησαν οἱ νησιῶται τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀριστέου· οὗτος ἐγκαταλείψας τὰς νομὰς τῆς Θεσσαλίας, προσωρμίσθη εἰς Κέων καὶ ἐκεῖ ἤγειρε βωμὸν εἰς τὸν Δία, τὸν κύριον τῆς ὑγρασίας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ προσέφερεν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων θυσίας τῷ Σειρίῳ. Ὁ Ζεὺς εἰσακούει τὰς προσευχὰς καὶ πνέει τοὺς ἐτησίας ἀνέμους, οἵτινες ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας δροσίζουσι τὸ Αἰγαῖον. Ἔκτοτε δὲ οἱ ἱερεῖς τῆς Κέω προσφέρουν ἐτησίως ἐξιλαστηρίους θυσίας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ Σειρίου.

«Γενομένης δὲ τῆς θυσίας κατὰ τὴν τοῦ Σειρίου ἄστρου ἐπιτολήν, καθ' ἣν συνέβαινε πνεῖν τοὺς ἐτησίας, λῆξαι τὰς λοιμικὰς νόσους».

(Διόδ. Δ' § 82)

Ἡ θέρμη τῶν κυνικῶν καυμάτων καὶ ἡ συγκεραννοῦσα αὐτὴν αὔρα ἀπετυποῦντο ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς νήσου ταύτης, ἐν οἷς ἀπεικονίζετο ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἀριστέου καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ Σειρίου, ὡς κυνὸς ἐστεμμένου δι' ἀκτίνων.

Ἐπειδὴ τὸ θέρος, ὅτε θῆλα δὴ συμπίπτει καὶ ἡ ἡλιακὴ ἀνατολὴ τοῦ Σειρίου, συμβαίνουν ἀσθένειαι, διὰ τοῦτο καὶ ὁ τῆς ἀρχαιότητος ἰατρὸς Ἱπποκράτης, φροντίζων περὶ τῆς ὑγείας τῶν ἀνθρώπων, λέγει:

«δεῖ δὲ καὶ τῶν ἄστρων τὰς ἀνατολὰς φυλάσσεσθαι καὶ μάλιστα κυνός, ἔπειτα ἀρκτούρου καὶ πλειάδων δύσεις· τά τε γὰρ νοσεύματα μάλιστα ἐν ταύτῃσι τῇσιν ἡμέρῃσι κρίνεται».

(Ἱπποκρ. περὶ ἀέρων κλπ.)

Τὴν ἡλιακὴν ἀνατολὴν τοῦ Σειρίου προσδιορίζει ὁ Ἀριστοτέλης ὡς σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τῆς ὀπώρας:

«οἱ δὲ ἐτησίαι πνέουσι μετὰ τροπὰς καὶ κυνὸς ἐπιτολήν...»

(Ἀριστ. μετεωρ. Β'. 5)

Ἡ λέξις ὀπώρα δὲν ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς τὸ φθινόπωρον, ἀλλὰ τὴν θερμοτέραν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σείριος, τοῦ ὁποίου ἡ ἡλιακὴ ἀνατολὴ συνέβαινε περὶ τὰ μέσα Ἰουλίου ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ὁμήρου, ὁρίζεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἀστὴρ ὀπωρινός. (Ἰλ. Ε. 5). Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐχωρίσθη ἡ ὀπώρα ἀπὸ τοῦ θέρους καὶ ἐθήλυν τὸ τέλος τοῦ θέρους· ὅθεν καὶ φθινόπωρον ἢ μετόπωρον λέγεται.

Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἐνόμιζον τὴν ἡλιακὴν ἀνατολὴν τοῦ Σειρίου ὡς ἐξάγγελον τῆς ἐποχῆς τοῦ θερινοῦ ἡλιοστασίου καὶ ὡς προμηνυτὴν τῆς πλημμύρας τοῦ Νείλου.

«Τὸν Νεῖλον φασὶ κατὰ τὴν τοῦ Σειρίου ἄστρου ἐπιτολήν, ἐν ᾧ καιρῷ μάλιστα εἰῶθε πληροῦσθαι».

(Διοδ. Α' § 19)

*

Ἡ ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασις τοῦ Σειρίου εὑρέθη δι' ὑπολογισμοῦ ἴση μὲ 168,000,000 000,000 περίπου χιλιόμετρα. Καὶ ἵνα λάβωμεν σαφῆ ἰδέαν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμήν, ὅτι εὑρισκόμεθα ἐπὶ τοῦ Σειρίου καὶ ὅτι δυνάμεθα ν' ἀκούσωμεν τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς κρότους τῶν τηλεβόλων μας. Διὰ νὰ φθάσῃ ὁ ἦχος ἐκεῖ, τοῦ ὁποίου ἡ ταχύτης εἶνε ὡς γνωστὸν 340 μέτρα εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον τῆς ὥρας, χρειάζονται 15,885,984 περίπου ἔτη! Ἐὰν ἐπίσης ὑποθέσωμεν, ὅτι ἁμαξοστοιχία ἀναχωρεῖ ἤδη ἀπὸ τῆς Γῆς πορευομένη εἰς τὸν Σείριον μετὰ σταθερᾶς ταχύτητος 70 χιλιομέτρων τὴν ὥραν, ἤθελε μεταβῶσει ἐκεῖ τὰ νέα περὶ τῆς ἐνταῦθα ἐκλογικῆς κινήσεως μετὰ 277,777,777 περίπου ἔτη! Ἐπειδὴ πάλιν ἡ ταχύτης τοῦ φωτὸς εἶνε, ὡς γνωστόν, 308,000 περίπου χιλιόμετρα εἰς ἕκαστον δευτερόλεπτον, εὑρίσκομεν ὅτι τὸ φῶς τοῦ Σειρίου διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἡμᾶς χρειάζεται 17 ἔτη. Ὥστε ἂν ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμήν, ὅτι τὸ φῶς τοῦ Σειρίου ἐσβέσθη ἤδη, ἡμεῖς θέλομεν ἐξακολουθεῖ νὰ τὸν βλέπομεν 17 ἔτη ἀκόμη. Ὑπάρχουσι δὲ ἄλλοι ἀστέρες, ὧν τὸ φῶς διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἡμᾶς χρειάζεται ἑκατοντάδας ἢ χιλιάδας ἔτη, ἀναλόγως τῆς ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεώς των, καὶ ἂν οἱ κάτοικοι τῶν ἀστέρων ἐκείνων ἠδύναντο νὰ ἴδωσι τὰ ἐπὶ τῆς Γῆς συμβαίνοντα, ἄλλοι μὲν ἤθελον ἴδει νῦν τὴν σταύρωσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἄλλοι δὲ τὸν Λεωνίδαν μαχόμενον μετὰ τῶν 300, ἄλλοι τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Νῶε, καὶ ἄλλοι τὸν Ἀδὰμ περιφερόμενον ἐν τῷ Παραδείσῳ...

Ἡ διάμετρος τοῦ Σειρίου ὑπολογισθεῖσα εὑρέθη 17 φορὰς μεγαλειτέρα τῆς τοῦ Ἡλίου· καὶ ἐπειδὴ ἀφ' ἑνὸς μὲν εἶνε γνωστὸς ὁ ὄγκος τοῦ Ἡλίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἶνε γνωστὸν ἐκ τῆς Γεωμετρίας ὅτι «οἱ ὄγκοι δύο σφαιρῶν εἶνε ἀνάλογοι πρὸς τοὺς κύβους τῶν ἀκτίνων», ἕπεται ὅτι ὁ ὄγκος τοῦ Σειρίου εἶνε 5,000,000,000,000,000,000,000 κυβικὰ χιλιόμετρα· καὶ ἂν θελήσῃ τις ν' ἀριθμήσῃ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς μονάδος καὶ ὑποτιθεμένου ὅτι δαπανᾷ διὰ τὴν ἀρίθμησιν ἑκάστου ἀριθμοῦ ἓν δευτερόλεπτον τῆς ὥρας, χρειάζεται διὰ τὴν ἑξάντλησιν ὅλου τοῦ ἀνωτέρω ἀριθμοῦ 160,000,000,000, 000,000 ἔτη!

Κ. Ξ. ΠΑΠΑΝΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΣ
καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΧΑΪΝΕ

Ὁ Χάϊνε πρὸς τὴν μητέρα του.

Α'

Συνείθισα 'περήφανος νὰ εἶμαι,
Ἔχω ἰδίωμα λιγάκι σκοτεινό·
Κι' ὁ βασιλιᾶς ἂν μ' ἔβλεπε στὰ μάτια,
Δὲ θὰ στεκόμουνα μὲ βλέμμα ταπεινό.

Μὰ σοῦ τὸ λέγω καθαρά, μητέρα·
Ὅσο κι' ἂν φαίνωμαι 'περήφανη ψυχή,
Πολλαῖς φοραῖς 'σὰν βρίσκωμαι σιμά σου
Νοιώθω ντροπή, ταπείνωση κρυφή.

Μήπως τὸ πνεῦμά σου κρυφὰ ζυγώνει,
Τὸ θεῖο πνεῦμά σου μὲ κυβερνᾷ,
Ποῦ στὰ οὐράνια φτερούγι' 'πλώνει;
Πικρὴ ἐνθύμησι τώρα μοῦ μένει
Γιατί σ' ἐπίκρανα ὡς τὰ στερνά
Καρδι' ἀγγελόπλαστη κι' ἀγαπημένη!

Β'

Σ' ἄφηκα κι' ἔφυγα νὰ ταξειδέψω
Μὴν ἀληθεύσουν τὰ ὄνειρά μου,
Ἤθελα ναύρισκα 'λίγην ἀγάπη
Νὰ τὴν φυλάξω μέσ' τὴν καρδιά μου.

Ἀγάπη 'ζήτησα σ' ὅλα τὰ μέρη
Σὲ κάθε θύρα τὸ χέρι ἀπλώνω,
Ἕνα γλυκόλογο παντοῦ ζητοῦσα.
Μῖσος, περίγελο παντοῦ μαζώνω.

Ἄχ! ἤμουνα γι' ἀγάπη μαραμμένος,
Ἐγύρισα στὸ σπίτι μου θλιμμένος
Δὲν ἠῦρα τὴν ἀγάπη, τὴν ἐλπίδα.
Μὰ χύθηκες ἐσὺ στὴν ἀγκαλιά μου,
Κι' ἀγάπη, μοναχὴ παρηγοριά μου,
Στὰ μάτια σου, μητέρα μου, τὴν εἶδα.

Neuer Frühling 39.

Πάλι στὰ ξέν' ἀγάπη μου, θὰ φύγω
Κ' ἔχω ὁδηγὸ πιστὸ τὸν ἔρωτά σου,
Φεύγω στὰ ξέν' ἀγάπη μου, σ' ἀφίνω,
Ἂς ἔμενα γιὰ πάντοτε σιμά σου!

Τἀμάξι μου διαβαίνει τὸ γιοφύρι
Τὸ ποταμάκι τρέχει θολωμένο,
Σ' ἀφίνω, παραιτῶ τὴν εὐτυχία,
Ἔτσ' ἤτανε τῆς Μοίρας τὸ γραμμένο!

Διαβαίνουν στὰ οὐράνια τἀστέρια
Σὰν νἄφευγαν 'μπροστὰ στὴ συμφορά μου,
Ἄχ! ἔχε γειά, ψυχή μου, καὶ στὰ ξένα
Ὅπου κι' ἂν εἶμαι σ' ἔχω στὴν καρδιά μου.

Seraphine 1.

Τὸ βράδυ σὰν γυρίζω μέσ' τὸ δάσος
Κ' εἶν' ἡ καρδιά μου σ' ὄνειρα δομένη,
Πάντα πιστὴ σὲ νοιώθω στὸ πλευρό μου,
Ἀγάπη μου χλωμὴ καὶ δακρυσμένη.

Ἀλήθεια βλέπω τὸ λευκό σου πέπλο
Καὶ τῆς μορφῆς σου τὴν οὐράνια χάρι,
Ἢ μήπως εἶν' ἀχτίδες ποῦ σκορπίζει
Στὰ ἔλατα σὰν βγαίνῃ τὸ φεγγάρι;

Ἄχ! πές μου, εἶν' αὐτὸ δικό μου δάκρυ
Ποῦ βρέχει σιγαλὰ τὸ μάγουλό μου;
Ἢ μήπως εἶν' ἀλήθεια ποῦ σὲ βλέπω
Νὰ κλαῖς, γλυκειά μ' ἀγάπη, στὸ πλευρό μου;

ΑΓΓΕΛΟΣ Σ.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Συναυλίαι: Φιλαρμονικῆς, δεσποινίδος Βαλλεριάνη, Ὠδείου.

Δὲν δύναταί τις ν' ἀρνηθῇ ὅτι πρὸ τριάκοντα σχεδὸν ἐτῶν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ λεληθότως πως, τὸ μουσικὸν αἴσθημα ἤρξατο ἀναγεννώμενον, μορφούμενον, ἀναθάλλον ἐν Ἑλλάδι, ἰδίως δ' ἐν Ἀθήναις. Ἡ πρόοδος αὕτη, ὡς καὶ ἄλλοτε, νομίζω, εἶπον, κατὰ τὸ πλεῖστον ὀφείλεται εἰς τοὺς Ἑπτανησίους, οἵτινες, μετὰ τὴν Ἕνωσιν, ἀναμιγέντες καὶ συγχρωτισθέντες μεθ' ἡμῶν, μᾶς μετέδωκαν τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἁρμονίαν, τὸ γοῦστον πρὸς τὴν καλλιφωνίαν καὶ τὴν ἀντιπάθειαν πρὸς τὰς ἀγρίας καὶ κακοφώνους ὠρυγὰς τῶν ἀμανέδων καὶ τῶν κακοήχων ὁμοφωνιῶν, ἐξ ὧν αἱ ἀγυιαὶ τῶν Ἀθηνῶν ἀνεστατοῦντο, οἱ δὲ δυστυχεῖς κάτοικοι αὐτῶν μακρὰς διήρχοντο νύκτας, ἀγρυπνοῦντες. Ἡ *καντάδα* τῶν Ζακυνθίων καὶ Κερκυραίων καὶ ἡ *σερεράδα* αὐτῶν, ἐν γλυκείαις ἁρμονικαῖς φωναῖς ψαλλόμεναι, ἐξήγειραν τὴν φιλότιμον ἄμιλλαν καὶ ζήλιαν τῶν νεαρῶν πλανοδίων ἐρωτοκτυπημένων, καὶ οὕτω ἤρξατο ὁ *ἀμανὲς* καὶ τὸ *σαμπαῖ* ὑποχωροῦντα, γενναίως πάντοτε μαχόμενα, εἰς τὰ *ντουέττα*, τὰ *τερτζέττα* καὶ τὰς *καντάδες*. Τῆς μακρᾶς ταύτης πάλης νικητήρια ἆθλα εἰσὶν αἱ νῦν εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος ἱδρυθεῖσαι Φιλαρμονικαί, τέκνα, δύναμαι εἰπεῖν, τῆς ἐν Ἀθήναις τοιαύτης, καὶ αἱ συχνὰ πυκνὰ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις καὶ διευθύνσεις αὐτῶν διδόμεναι συναυλίαι.

Ὁ μὴν Μάρτιος ὑπῆρξε πλούσιος εἰς τοιαύτας κατά τε πληθὺν καὶ ποιότητα. Αἱ τῆς Φιλαρμονικῆς, μὲ λαμπρὸν πρόγραμμα, τῆς δεσποινίδος Βαλλεριάνη, τοῦ Ὠδείου καὶ τῶν Φιλομούσων, εἰς ἣν ἕνεκα ἀπροόπτου κωλύματος δὲν παρέστην. Ἀλλ' ἰδίως ἐπρώτευσαν αἱ Συναυλίαι τῆς Φιλαρμονικῆς διὰ τὴν τολμηρὰν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ λίαν καλαίσθητον τοῦ πρωτοβουλίαν, ἣν ἔσχε, νὰ γνωρίσῃ εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῶν ὡραιοτέρων, ἀλλὰ καὶ δυσκολωτέρων συμφωνικῶν ἔργων τῆς Γαλάτιδος Μελπομένης, τὴν *Ἔρημον* τοῦ Φελισιανοῦ Δαυίδ. Τὸ ἔργον τοῦτο πρὸ 50 περίπου ἐτῶν ἐκτελεσθὲν κατὰ πρῶτον ὡς *Ὠδὴ-Συμφωνική*, καὶ ἐξεγείραν τὸν θαυμασμόν, ὑπερβολικὸν ὅμως, τοῦ κοινοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δεῖται μακρᾶς ἀναλύσεως πρὸς ἀκριβῆ κατανόησιν, ἣν ὅμως ἀδυνατῶ ἤδη νὰ ἐκτελέσω, καὶ ἕνεκα τοῦ χρόνου, ὅστις πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται, ἀλλ' ἰδίως ἕνεκα τοῦ μικροῦ χώρου τὸν ὁποῖον διαθέτει σήμερον ἡ «Εἰκονογραφημένη Ἑστία».

Ἡ ὑπόθεσις τῆς *Ἐρήμου* εἶνε ἁπλῆ. Καραβάνιον ὁδοιπόρων διασχίζει τὴν ἀπέραντον ἔρημον μεθ' ὅλων τῶν περιπετειῶν, αἵτινες δύνανται νὰ περιβάλλωσι τόσον μακρὰν καὶ ἐπικίνδυνον ὁδοιπορίαν. Τὸ ἔργον ἀρχεται μὲ ὑπόκωφον μουρμουρισμὸν τῶν ἐγχόρδων ὀργάνων, ἐν μακρᾷ ἐπιμονῇ τῆς ὀρχήστρας τεινούσῃ νὰ ἀναπαραστήσῃ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπείρου, ἣν γεννᾷ ἡμῖν ἡ θέα ἀπεράντου πεδιάδος. Οἱ ἀπαγγελλόμενοι στίχοι ὑπὸ τὴν συνοδείαν τῆς ἐμμόνου θεμελιώδους φωνῆς (basse), τὰ μέγιστα συντείνουν εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἐνυπαρχούσης τῷ συνθέτῃ ἰδέας· τὸ καραβάνι ψάλλει μίαν εὐχήν, ἣν ἀκολουθεῖ συμφωνία χαριεστάτη τοῦ *φλαούτου*, τοῦ *κλαρινέττου* καὶ τοῦ hautbois, ὡσεὶ συνδιαλεγομένων καὶ ἀλληλοπαιζόντων· τὸ καραβάνι ἀκολουθεῖ ἔπειτα τὸν δρόμον του ψάλλον. Ἡ εἰσβολὴ τοῦ φοβεροῦ ἀνέμου τῶν ἐρήμων, τοῦ Σιμούν, προαγγέλλεται διά τινων στίχων, ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀπαγγελλομένων, ἡ δὲ μουσικὴ δι' ἁρμονικῶν ἀλληλουχιῶν ἐντέχνων, ἀλλὰ βραχειῶν δυστυχῶς καὶ οὐχὶ ἀρκούντως ποικίλων, ἀναπαριστᾷ τὸ φαινόμενον. Ὁ ἐπακολουθῶν ὕμνος πρὸς τὴν νύκτα εἶνε γλυκύτατος, πλήρης ἀπομιμήσεων, αἵτινες διαθέτουν τὴν ψυχήν μας λίαν ἡδέως καὶ ἠρέμως. Τὸ μετὰ ταῦτα ἀραβικὸν ἱπποδρόμιον (Fantasia, ἤτις εἰδικῶς σημαίνει ὡρισμένον εἶδος ἱπποδρομίου ἀράβων, ἐν ὅπλοις τοῦτο ἐκτελούντων, κακῶς δὲ μετεφράσθη ἐν τῷ προγράμματι ὡς *Φαντασία ἀραβική*) εἶνε ὅλως ἰδιότυπον καὶ ἰδιότροπον τεμάχιον, προδίδον τὴν καθαρῶς ἀνατολικὴν αὐτοῦ καταγωγήν. Ἀλλὰ τὸ κάλλιστον ἴσως μέρος τοῦ ἔργου εἶνε ἡ παράστασις τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἡλίου, ἣν ὁ τεχνίτης ἄριστα ἀναπαριστᾷ ἐν ταῖς ὑψηλαῖς φωναῖς τῶν βιολίων à la sourdine, αἵτινες ὀλίγον κατ' ὀλίγον καθίστανται ἠχηρότεραι, ζωηρότεραι, διὰ νὰ καταλήξουν εἰς διαυγῆ καὶ ἠχηρὰν ἔκκρηξιν τῆς ὀρχήστρας ἁπάσης, δηλούσης τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἄστρου τῆς ἡμέρας. Τὸ καραβάνιον τέλος ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον του ὑπὸ τὸ αὐτὸ μουσικὸν θέμα τῆς ἐνάρξεως τῆς ὁδοιπορίας του, καὶ χάνεται εἰς τὸ ἄπειρον τῆς ἐρήμου.

Ὅσον ἀδαὴς καὶ ἂν ἦνε τις τῶν λεπτοτήτων τῆς τέχνης τῆς Μουσικῆς, δὲν δύναται νὰ μὴ αἰσθανθῇ, ἀκούων τὸ ἔργον τοῦ Φ. Δαυίδ, νωχελῆ τινα ἡδυπάθειαν καὶ αἴσθημα ἀγάπης πρὸς τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως, ἃς μετὰ πάθους καὶ εὐαισθησίας ἡδυνήθη νὰ ἀναπαραστήσῃ ὁ συνθέτης ἐν τῷ ἔργῳ του. Αἱ ἰδέαι διαδέχονται αἱ μὲν τὰς δὲ ἀκόπως· οἱ ρυθμοὶ εἰσὶν γοργοί, κατάλληλοι καὶ ἰδιότυποι συγχρόνως· ἡ μουσικὴ ἀληθῶς *ἀνατολίζουσα*, δύναμαι εἰπεῖν, θέλγει καὶ γοητεύει· αἱ φράσεις μικραὶ καὶ σύντομοι, ἐν τῇ μονοτονίᾳ των, τῇ ἀνατολικῇ, σοὶ ἐξεγείρουν ἡρεμίαν ἐν τῇ ψυχῇ· ἡ instrumentation καὶ ἡ orchesrtation ἐντέχνως διεσκευασμέναι, ἀποδίδουσι τὰς διαφόρους συγκινήσεις τῆς ψυχῆς, καὶ τοὺς θορύβους καὶ τὰ παίγνια τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Ἡ Μουσικὴ εἶνε προωρισμένη σὺχ' ἵνα μιμῆται τὰ φαινόμενα τῆς ὑλικῆς φύσεως, ἀλλὰ νὰ ἐγγίζῃ καὶ συγκινῇ τὴν καρδίαν καὶ ἐξεγείρῃ τὴν φαντασίαν· δι' αὐτὸ κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν, παρελθούσης τῆς ἀρχικῆς ἐντυπώσεως τῆς ἐκ τῆς ὀργανικῆς ἰδιορρυθμίας καὶ τέχνης προξενηθείσης, ἀδιαφορία τις καὶ ψυχρότης διαδέχεται αὐτήν. Τούτου τοῦ ἀρχεγόνου ἐλαττώματος τῆς ἀπομιμητικῆς μουσικῆς δὲν εἶνε ἀπηλλαγμένη καὶ ἡ *Ἔρημος*, ἐκεῖ ὅπου προσπάθεια καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ συνθέτου ἀναπαραστάσεως ἐξωτερικῶν φαινομένων τῆς ὑλικῆς φύσεως, ὅσον ἐντέχνως καὶ ἂν γίνεται τοῦτο.

Κρίνω περιττὸν νὰ ἐξάρω τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τῆς ἐκτελέσεως, διότι πιστεύω ὅτι πάντες τὸ ἀντελήφθησαν. Ὁ κ. Λαβράγκας καὶ πάλιν ἀπέδειξε τί δύναται νὰ κατορθώσῃ ἐνθουσιώδης θέλησις καὶ μουσικὴ πεῖρα, παρασκευάσας ὀρχήστραν μετὰ χοροῦ, ἐξ 100 περίπου μελῶν συγκειμένην, πρὸς τελείαν ἐκτέλεσιν ἔργου, δυσκολωτάτου πρὸς τοῦτο. Νομίζω συγχρόνως ὅτι καὶ τῷ συμβουλίῳ τῆς Φιλαρμονικῆς ὀφείλεται ἔπαινος διὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ χρησίμου, ἥτις ἀπαδεικνύεται ἐκ τῆς ἐκλογῆς τοιούτων ἔργων, ἂν μάλιστα ἀποφασίσῃ νὰ μᾶς παράσχῃ τὴν αὐτὴν ἀπλαυσιν δίς καὶ τρίς ἀκόμη. Ἐν τῇ πρώτῃ συναυλίᾳ λίαν εὐχαρίστως ἠκούσθη καὶ ὁ νεαρὸς κ. Βουρνάζος, υἱὸς τοῦ συμπαθοῦς προέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου· καὶ ἔκφρασιν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἔχει καὶ εὐχέρειαν τῆς ἀριστερᾶς. Μελέτη ἐνδελεχὴς καὶ ἄσκησις θὰ τὸν καταστήσουν μίαν ἡμέραν ἀξιοζήλευτον καλλιτέχνην. Περὶ τοῦ καλλιφώνου τενόρου κ. Κανακάκη ἅπαντες ἐνοήσαμεν ὅτι τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἦτο κατακρωμένος.

Τὴν συναυλίαν τῆς δεσποινίδος Βαλλεριάνη ἐτίμησεν ἡ ἐκλεκτοτέρα μερὶς τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, ἀποδείξασα πόσον εἶνε προσφιλὴς αὐτῇ ἡ χαρίεσσα δεσποινὶς καὶ ὁ συμπαθέστατος καλλιτέχνης πατήρ της. Τὸ ἐν τῇ συναυλίᾳ ταύτῃ ἄριστα ἐκτελεσθὲν μέρος τοῦ quartetto τοῦ Mozart κατέθελξεν ὅλον τὸν κόσμον, εὐλαβέστατα ἀκροασθέντα τοῦ ἔργου τοῦ ἀθανάτου μουσικοῦ.

Ἡ ἀναμόρφωσις καὶ ἀναδιοργάνωσις τοῦ Ὠδείου, ἀφ' ὅτου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ὁ κ. Γ. Νάζος εἶνε καταληπτὴ καὶ γνωστὴ εἰς πάντας, καὶ δὲν ἦν ἀνάγκη νὰ παραστῇ τις ἐν τῇ τελευταίᾳ συναυλίᾳ τοῦ Ὠδείου διὰ νὰ πεισθῇ περὶ τούτου. Ἐν μόνον ἐλάττωμα εὑρίσκω παρὰ τῷ κ. Νάζῳ, τὴν ὑπερβολικήν, ἀλλ' εὐγενῆ φιλοδοξίαν

του, τοῦ νὰ μᾶς ἀποδείξῃ χειροπιαστὰ τὰς προόδους τοῦ Σχολείου· τοῦτο τὸν ὤθησεν εἰς τὸ τολμηρὸν διάβημα τῆς ἐκλογῆς μουσικῶν ἔργων, ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων καὶ πολυμελεστέραν ὀρχήστραν ἀπαιτεῖ καὶ μᾶλλον πεπειραμένων μαθητῶν δεῖται· ἐκτὸς δὲ τούτου, ὅταν ὑπάρχουν μουσικὰ ἔργα διαχέοντα τὸ ζωογόνον θάλπος τοῦ Ἰταλικοῦ ἡλίου ἢ τὴν ἀναψυκτικὴν ρέμβην τῶν Γερμανικῶν κοιλάδων, δὲν εἶνε κρῖμα νὰ μᾶς ἐξεγείρουν τὸ νευρικὸν σύστημα αἱ ὠρυγαὶ καὶ οἱ κρωγμοὶ τῶν *στριγγλῶν* καὶ Ἐριννύων τοῦ Grieg; Ὑπὸ τὸν Ἀττικὸν οὐρανὸν καὶ τὸν ἀθάνατον ἕλληνα Φοῖβον, τί ζητοῦν αἱ ὁμίχλαι καὶ αἱ τρικυμίαι τῶν ὀρέων τῆς Νορβηγίας; Ὁμολογῶ τὴν ἀδυναμίαν μου· ἐκ τοῦ ἔργου τούτου τοῦ Grieg τίποτε δὲν ἐνόησα· ἀπεκόμισα μόνον ψυχικὴν δυςφορίαν καὶ νευρικὸν πονοκέφαλον. Ἀλλ' αἱ παρατηρήσεις μου αὗται κατ' οὐδὲν ἐλαττοῦσι τὴν μεγίστην ἐκτίμησιν καὶ τὸν θαυμασμόν μου πρὸς τὸν κ. Νάζον, τὸν σώσαντα καὶ σώζοντα τὸ Ὠδεῖον. Ηὐτύχησα ν' ἀκούσω κατὰ τὴν συναυλίαν ταύτην νεαροὺς ἐρασιτέχνας, μαθητὰς ἀκόμη, πρὸς οὓς ἁρμόζουν εἰλικρινῆ συγχαρητήρια. Ἡ δεσποινὶς Πετροπούλου ἐξετέλεσε τὴν Σονάταν τοῦ Beethoven, Au clair de lune, διὰ κλειδοκύμβαλον, ἐξόχως ὡραῖα κατὰ τὸ andante· καὶ πάθος, καὶ αἴσθημα καὶ χάριν ἐπεδείξατο κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μέρους τούτου· ἀλλὰ τὰ ἄλλα μερη τῆς Σονάτας κακῶς ἔπραξεν ἐκτελέσασα τόσον ταχέως, ἀλλοιώσασα οὕτω καὶ τὴν ἰδέαν καὶ τὸ αἴσθημα τοῦ μεγάλου μουσικοδιδασκάλου· ἀτυχῶς τὸ ἐλάττωμα τοῦτο, ἰδιάζον εἰς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος τεχνίτας, μετεδόθη καὶ εἰς τοὺς ἁπλοῦς ἐρασιτέχνας, παντοῦ σχεδόν. Τὴν δεσποινίδα Λύδερς δὲν δύναμαι ἢ νὰ συγχαρῶ διὰ τὴν φιλότιμον θέλησιν καὶ τὸ εὐγενὲς θάρρος, δι' ὧν ὡπλίσθη, ὅπως φέρῃ εἰς ἐπιτυχὲς πέρας, ἐκτέλεσιν ἔργου, οἷον τὸ Concert militaire διὰ βιολίον τοῦ Λιπίνσκη, ὅπερ συνήθως πολὺ δυνατώτεροι αὐτῆς ἐπιχειρίζονται.

Ἡ φωνὴ τοῦ κ. Βακαρέλη ἄσαντος τεμάχιά τινα τοῦ Mendelsshon καὶ Rohm, καὶ ἔκτασιν, καὶ δύναμιν καὶ μέταλλον καλὸν ἔχει. Ἀτυχῶς καὶ ἐδῶ παρετήρησα τὸ αὐτὸ ἄτοπον, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα μουσικὰ σωματεῖα· ἐκλέγονται ἄσματα ἢ ἀκατάλληλα πρὸς τὴν φωνὴν καὶ τὴν ἱκανότητα τῶν ἀοιδῶν, ἢ ἀκατάληπτα καὶ ψυχρά, ἐνῷ ἐν τῇ Ἰταλικῇ μουσικῇ, τῇ Γερμανικῇ, τῇ Γαλλικῇ καὶ τῇ Ρωσσικῇ ἀκόμη δύναται νὰ ἀνεύρῃ τις πληθὺν ἀσμάτων θελκτικωτάτων καὶ γλυκυτάτων. Ἐν τούτοις πολὺ φοβοῦμαι μήπως καὶ ἡ φωνὴ αὐτὴ τοῦ κ. Βακαρέλη χαθῇ καὶ καταστραφῇ εἰς τὴν ἀγυμνασίαν, τὴν κατάχρησιν αὐτῆς καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ κατόχου της.

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτον ἂν οἱ ἔχοντες τὴν τύχην τοιούτου πλεονεκτήματος δὲν κατεγίνοντο παρὰ εἰς τοῦτο καὶ μόνον, ἀλλὰ μετὰ σπουδῆς, μεθόδου καὶ τέχνης. Τὰ πρὸς τοῦτο μέσα πλεῖστοι παρ' ἡμῖν φιλόμουσοι, καὶ δυνάμενοι, πιστεύω ὅτι εὐχαρίστως καὶ εὐκόλως θὰ παρεῖχον. Ἐν τῷ ἡμετέρῳ Ὠδείῳ, ὅσον καὶ ἂν ἔχῃ τὸν Νάζον του, ἀοιδοὶ καλλιτέχναι δὲν δύνανται νὰ τελειοποιηθῶσιν. Οἱ λόγοι εἶνε τοῖς πᾶσι γνωστοὶ καὶ νοητοί.

Α. Ν. ΠΕΤΣΑΛΗΣ

Φιλολογικά, Καλλιτεχνικά, Ἐπιστημονικά, Εἰδήσεις.

Ἡ ἐπιτροπή, ἡ ὁποία θὰ κρίνῃ τὰ εἰς τὸν Α' διαγωνισμὸν τῆς *Εἰκονογραφημένης Ἑστίας* ὑποβληθέντα διηγήματα, ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κ. κ. *Ἐμμ. Δ. Ροΐδου, Κωστῆ Παλαμᾶ* καὶ *Ἀριστοτέλους Π. Κουρτίδου*, εὐμενῶς ἀποδεχθέντων τὴν περὶ τούτου παράκλησιν τῆς Διευθύνσεως. Τὴν κριτικὴν ἔκθεσιν, ἡ ὁποία θὰ δημοσιευθῇ ἐν τῇ *Εἰκ. Ἑστίᾳ* ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου, θὰ συντάξῃ ὁ κ. Α. Κουρτίδης.

Ἀμερικανὸς περιηγητής, ὀνομαζόμενος Κάρολος Χάρρις Χόπκινς, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀρχαίων μνημείων, ἀπέκοψε διὰ τῆς σιδηρᾶς ράβδου του τεμάχιον μαρμάρου ἐκ τοῦ Παρθενῶνος καὶ ἡτοιμάσθη νὰ τὸ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ. Ἀλλ' ἐφωράθη ὑπὸ τοῦ φρουροῦντος ἀστυφύλακος, ὁ ὁποῖος κατέσχε τὸ τεμάχιον καὶ κατεμήνυσε τὸν συλητήν. Ἡ δίκη θὰ γίνῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Ὁ ἐν Κερκύρᾳ ὑδατογράφος κ. Ἄγγελος Γιαλλινᾶς, ἐμνηστεύθη κατ' αὐτὰς τὴν δεσποινίδα Ἀγγελικὴν Τοπάλη. Ἡ μνηστὴ τοῦ περιφανοῦς ἑλληνος καλλιτέχνου συνδυάζει πρὸς τὰ τόσα προτερήματα καὶ τάλαντον καλλιτεχνικόν, οὖσα καὶ αὐτὴ ὑδατογράφος διακεκριμένη.

Δύο νέαι ἐφημερίδες ἐξεδόθησαν κατ' αὐτὰς ἐν Ἀθήναις. Ἡ «Ἑωθινή», ὄργανον τοῦ τρικουπικοῦ κόμματος καὶ ὁ «Ἀδιάλλακτος», σοσιαλιστικὸν ὄργανον μὲ τίτλους ἐρυθρούς.

Ἡ «Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν» ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην διεύθυνσιν τῆς ἀδρᾶς συναδέλφου κ. Καλλιρρόης Παρρὲν εἰσῆλθεν ἀπὸ τοῦ τελευταίου φύλλου εἰς τὸ ἕνατον ἔτος τῆς τόσον ὠφελίμου αὐτῆς ἐκδόσεως.

Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Νομικῆς Σχολῆς ἡ διακεκριμένη φιλολόγος Σεβαστὴ Ν. Καλλισπέρη ἔκαμεν ἀρχαιολογικὴν διάλεξιν περὶ Ὀλυμπίας καὶ Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων. Τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον, τὸ μέχρις ἀσφυξίας συνωστιζόμενον, ἐχειροκρότησεν ἐν τέλει ἐνθουσιωδῶς τὴν εὐγλωττον ρήτορα.

Τὴν ἑσπέραν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ ὁ Σύλλογος τῶν Φιλοτέχνων ἐτέλεσε τὸ ἀγγελθὲν πολιτικὸν μνημόσυνον τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου. Ὁ κ. Τιμολέων Φιλήμων ἐξεφώνησε γλαφυρότατον λόγον, ὁ κ. Μάρκος Σιγάλας ἀπήγγειλεν ἓν ἀνέκδοτον ποίημα τοῦ Παράσχου, ὁ δὲ κ. Δ. Ταβουλάρης ἐλεγεῖον Τὸ ἀκροατήριον ἦτο πολυπληθὲς καὶ οἱ ρήτορες κατεχειροκροτήθησαν.

Ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος προσεβλήθη ὑπὸ ἰλαρᾶς. Τὸ νόσημα εἶχεν ἐλαφρὸν χαρακτῆρα ὁ δὲ σεπτὸς ἀσθενὴς εὑρίσκεται ἤδη ἐν ἀναρρώσει.

Εὑρέθη προχθὲς ἐν Πειραιεῖ καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ δολοφονηθέντος Μακρῆ. Κατηγορία ἀπηγγέλθη κατά τινος Στεφάνου Βαλσαμῆ, κεφαλλῆνος, ἡ ἐνοχὴ τοῦ ὁποίου ἐβεβαιώθη ἐκ τῆς ἀνακρίσεως. Οἱ συνένοχοί του, καὶ ἰδίως οἱ κύριοι δράσται τοῦ ἐγκλήματος, δὲν συνελήφθησαν.

Ἐν Λαυρίῳ ὁ σιδηρόδρομος κατεπλάκωσε γερμανὸν καθηγητήν, περιηγούμενον τὴν Ἑλλάδα, ὀνόματι Γουσταῦον Γκλογκάου, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε μετ' ὀλίγον. Καθηγητὴς παρὰ τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Κιέλου τῆς Βορείου Γερμανίας, ὁ Γκλογκάου ἦτο εἰδικὸς εἰς τὴν ἀρχαίαν φιλοσοφίαν καὶ ἰδίως εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος, εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ὁποίων εἶχεν ἀφιερώσει τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς πεντηκονταετοῦς αὐτοῦ ζωῆς.

Ἀφίχθη εἰς Κέρκυραν ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας Ἐλισάβετ ἵνα διαμείνῃ ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐκεῖ περικαλλῆ αὐτῆς ἔπαυλιν Ἀχίλλειον.

Ἐν Πειραιεῖ ἐκτὸς τοῦ «Σταδίου» ἐκδίδεται καὶ ἄλλο περιοδικὸν φιλολογικὸν «Ἀττικὸς Ὁρίζων» ὑπὸ τοῦ νεαρωτάτου ποιητοῦ κ. Ι. Θ. Δημητροπούλου, τοῦ ὁποίου ἀνέγνωσαν πρό τινος καὶ οἱ ἀναγνῶσταί μας τὰς ποιητικὰς ἀπαρχάς.

κ. Χ. Ι. Δ. Ἐνταῦθα. Φαίνεται ὅτι εἶνε μετάφρασις μεταφράσεως. Τὸ πρωτότυπον εἶνε τοῦ Γκαῖτε, ὁ περίφημος Erlenkoenig. Οἱ στῖχοί σας δὲν εἶνε ἄσχημοι· ἂν εἴχατε ὑπ' ὄψει τὸ πρωτότυπον, κάτι θὰ ἐκάματε. — Θαυμαστῇ. Ἐνταῦθα. Βλέπετε ὅτι ἡ ἐπιστολή σας ἐλήφθη ὑπ' ὄψει. — κ. Ἀλ. Μ. Ἐνταῦθα. Γράφετε ὡραῖα. Ἂν θέλετε, στείλατέ μας δύο-τρία τέτοια μικρά, νὰ ἐκλέξωμεν τὸ πρῶτον — κ. Σ. Μ. Ζάκυνθον. Εὐχαριστήσατε ἐκ μέρους μας τὸν ποιητήν. Τὸ πρῶτον δὲν εἶνε δια τὴν «Εἰκ. Ἑστίαν»· ἂς δοθῇ μᾶλλον εἰς κανὲν σατυρικὸν φύλλον. Τὸ δεύτερον θὰ δημοσιευθῇ ἀργότερα. — κ. Γ. Κ. Α. Ἐνταῦθα. Μέχρις ἐλαττώματος ἀφελές. — κ. Μ. Α. Μ. Ἐνταῦθα. Ἐλήφθη, εὐχαριστοῦμεν, προσεχῶς. — κ. Ι. Θ. Δ. Πειραιᾶ. Ἐλάβατε τὴν ἐπιστολήν μας; Ἐπιθυμοῦμεν νὰ σᾶς ἴδωμεν. — κ. Α. Γ. Ἐνταῦθα. Ὀλίγον λείπει ἀκόμη· τὸ σημερινὸν εἶνε τὸ τελειότερον ἀπ' ὅλα. — κ. Θ. Α. Φωτ. Κων]πολιν. Δὲν ὑπάρχει. — Καλυδίτῃ, Ἐνταῦθα. Θὰ δημοσιευθῇ. Νὰ μᾶς στείλετε τὸ ὄνομά σας. — Ταγκρέδην. Ἐνταῦθα. Ὡραῖον καὶ τὸ σχεδίασμα, θὰ ἐκτελεσθῇ. — κ. Δ. Κων. Ἐνταῦθα. Μόνον εὔμορφες ὁμοιοκαταληξίες, τίποτε ἄλλο. — Νίθωμς. Ἐνταῦθα. Πολὺ ξεντωμένο. Θὰ ἤρκει ἓν δίστιχον δι' ὅλα αὐτά. — κ. Σ. Ν. Στ. Ἀποκόρ. Ἀσήμαντον τὸ διήγημά σας ἐντελῶς. — Ἄγρ-ς Ἐνταῦθα. Χμ, ἔτσι κ' ἔτσι. Πρέπει νὰ ἴδωμεν καὶ ἄλλα διὰ νὰ κρίνωμεν. — κ. Ε. Ἐνταῦθα. Εἴμεθα σύμφωνοι. Ἐξετιμήσαμεν τὸν Δαμάσκον περισσότερον ἀπὸ σᾶς, ὅσα δὲ ἐγράψαμεν ἀπέβλεπον μόνον τὴν διδασκαλίαν. Βλέπετε, δὲν ἀρκεῖ ἡ φύσις μόνον. — κ. Μ. Ν. Πειραιᾶ. Ἔχει ἀνάγκην ἐπεξεργασίας. Περάσετε ἀπὸ τὸ Γραφεῖον μας νὰ συνεννοηθῶμεν. — κ. Α. Χ. Γ. Παρισίους. Ἐλλείποντα φύλλα ἐστάλησαν, διὰ τὸ Ἡμερ. πρέπει νὰ στείλετε ἀκόμη ἓν φρ. χρ. — κ. Η. Α. Κ. Ἰτέαν. Ἔχει κάποιαν πρωτοτυπίαν, ἀλλ' ἡ ἔκφρασις ἐν γένει ἀνεπιτυχής — κ. Μ Δ. Γ. Βουλγαρίαν. Διὰ χρυσοῦ νομίσματος ἐντὸς ἐπιστολῆς συστημένης. — Τίβουλλον, Ἐνταῦθα. Πολὺ μέτριον. — κ. Α. Γ. Κάϊρον. Καλὸν ἀλλὰ τετριμμένον. Ὅλοι οἱ ποιηταὶ ἤθελαν . . . — κ. Α. Β. Κέρκυραν. Μέχρι σήμερον ἐλάβομεν 15 διηγήματα. — Βάρμπτ, Μεσολόγγιον. Ἡ «Ἀνοιξιάτικη αὐγὴ» εἶνε τὸ καλλίτερον, μέτριον ὅμως αὐτὸ καθ' ἑαυτό. — Ρέμβῃ, Ἐνταῦθα. Ἔχει πολὺν πόνον, πολὺ αἴσθημα τὸ ποίημά σας· βγαίνει ἀληθινὰ ἀπὸ τὴν καρδιὰν σας καὶ μᾶς συγκινεῖ. Θὰ το δημοσιεύσωμεν πολὺ εὐχαρίστως, ἀλλὰ νὰ μας στείλετε τὸνομά σας. — Ἀσπρς, Ἐνταῦθα. Ἡ ἰδική μας ἡ πεποίθησις εἶνε ἄλλη, δυστυχῶς.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ **εἰς τὴν «Εἰκ. Ἑστίαν»:**

ΕΔΓΑΡΔΟΥ ΠΟΟΥ

Ο ΧΡΥΣΟΚΑΡΑΒΟΣ

Τὸ περιεργότατον διήγημα τοῦ μεγάλου ἀμερικανοῦ συγγραφέως, πλουσιώτατα εἰκονογραφημένον, κατὰ μετάφρασιν Ε. Δ. ΡΟΪΔΟΥ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1895—778.